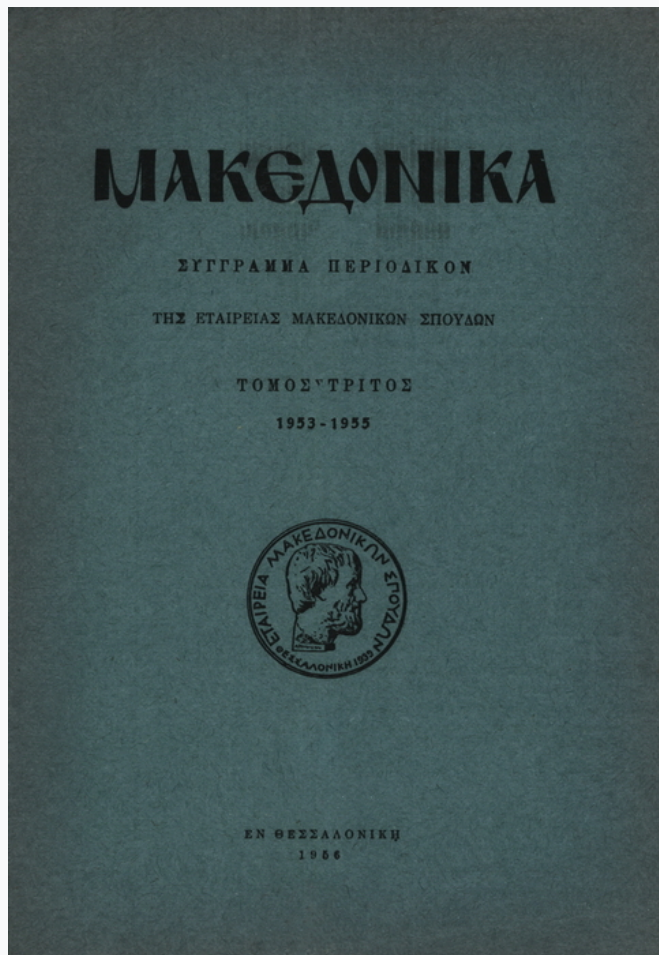

Μακεδονικά

Τόμ. 3 (1956)

Ιωάννης Ν. Παπαφής

Αλέξανδρος Ν. Λέτσας

doi: [10.12681/makedonika.1100](https://doi.org/10.12681/makedonika.1100)

Copyright © 2015, Αλέξανδρος Ν. Λέτσας

Άδεια χρήσης [Creative Commons Attribution-NonCommercial-ShareAlike 4.0](https://creativecommons.org/licenses/by-nc-sa/4.0/).

Βιβλιογραφική αναφορά:

Λέτσας Α. Ν. (1956). Ιωάννης Ν. Παπαφής. *Μακεδονικά*, 3, 208–240. <https://doi.org/10.12681/makedonika.1100>

ΙΩΑΝΝΗΣ Ν. ΠΑΠΑΦΗΣ

«Λογικὸν καὶ δύο χεῖρες»

Ἀδαμάντιος Κοραΐς

Διὰ τὴν εὐδαιμονίαν οἰουδήποτε ἔθνους ἢ οἰασδήποτε πόλεως ἀναγκαία προϋπόθεσις εἶναι ὁ συντονισμὸς ὅλων τῶν διαθεσίμων πνευματικῶν δυνάμεων καὶ δεξιότητων· ἐπίδειξις μόνον σωματικῶν δυνάμεων ἀποτελεῖ πρᾶξιν τυφλὴν καὶ ματαιάν, ὅπως ἐκδήλωσις μόνον πνευματικῶν δεξιότητων ἐμφανίζει προσπάθειαν αὐθάδη καὶ προπετῇ. Εἶχε λοιπὸν ἀπόλυτον δίκαιον ὁ πρῶτος τοῦ ἔθνους μας παιδαγωγός, ὁ Ἀδαμάντιος Κοραΐς, ὅταν διεκήρυττεν ὅτι «λογικὸν καὶ δύο χεῖρες» εἶναι τὰ ὄργανα τῆς ἐθνικῆς τῶν Ἑλλήνων εὐδαιμονίας.

Εὐτυχῶς εἶναι προνόμιον τῆς ἑλληνικῆς φυλῆς νὰ παρατηρῇται ἔκπαλαι ὁ ἐκ μέρους τῶν τέκνων τῆς συντονισμὸς τῶν ἀνωτέρω δυνάμεων καὶ δεξιότητων. Πράγματι, ἀνέκαθεν τὸ ἑλληνικὸν ἔθνος ὑπῆρξε πρότυπον λαοῦ, ἀφιερωθέντος εἰς τὴν καλλιέργειαν καὶ ἀνάπτυξιν τῶν ὑψίστων τοῦ ἀνθρώπου πνεύματος προϊόντων, τοῦ ἀγαθοῦ, τοῦ ἀληθοῦς καὶ τοῦ καλοῦ· καὶ αὐτοὶ ἀκόμη οἱ πόλεμοι, τοὺς ὁποίους ἀπὸ τῶν μυθικῶν χρόνων διεξήγαγε καὶ ἐξακολουθεῖ καὶ σήμερον ἔτι νὰ διεξάγῃ, ὥς μοναδικὸν ἐλατήριον εἶχον καὶ ἔχουν τὴν ἀπελευθέρωσιν ὑποδοῦλων τέκνων, ὥς κύριον δὲ σκοπὸν ἔθεσαν καὶ θέτουν τὴν ἐξάπλωσιν τοῦ ἑλληνικοῦ πολιτισμοῦ, ἀναγκαίου βάρους διὰ τὴν ἀνθισιν τῶν ὑψηλοτέρων ἰδεῶν καὶ ἀρετῶν. Ἀλλὰ δὲν περιορίσθησαν μόνον εἰς τὸν πνευματικὸν τομέα οἱ Ἕλληνες καθ' ὅλην τὴν μακροαίωνα ἱστορικὴν σταδιοδρομίαν των. Ζῶντες εἰς χώραν πετρώδη, πτωχὴν καὶ ξηρὰν, ἔνθα βρέχει, ὅταν πρόκειται νὰ βλάβῃ, καὶ δὲν βρέχει, ὅταν πρόκειται νὰ ὠφελήσῃ, ἀποτελοῦντες δ' ἐν ταύτῃ λαὸν χωρὶς χώρον, δὲν ἐδίστασαν νὰ ἐγκαταλείψουν τὴν γενέτειράν των καὶ νὰ καταφύγουν εἰς ξένην, ἐνίοτε ἀφιλόξενον, χώραν, ὅπου ἐν μέσῳ μυρίων κινδύνων, κόπων καὶ προσπαθειῶν προσεπάθησαν καὶ προσπαθοῦν ν' ἀξιοποιήσουν τὰς πνευματικὰς καὶ σωματικὰς δυνάμεις καὶ δεξιότητάς των καὶ ν' ἀποκτήσουν τὰ ὑλικά ἐκεῖνα ἀγαθὰ, ἢ ἀπόκτησις τῶν ὁποίων ἐν τῇ πατρίδι των τοῖς ἐφαίνετο προβληματικὴ, ἂν μὴ ἀδύνατος. Εἶναι τῷ ὄντι ἀφάνταστοι αἱ στερήσεις καὶ αἱ ταπεινώσεις, τὰς ὁποίας ὑπέστησαν καὶ ἐξακολουθοῦν νὰ ὑφίστανται οἱ Ἕλληνες ἐν

τῇ ξένη, ἀσχοῦντες τὰ ποικιλώτερα καὶ παραδοξότερα τῶν ἐπαγγελμάτων.

Ἄλλὰ τὸ θαυμαστότερον χαρακτηριστικὸν ὄλων αὐτῶν τῶν προσπαθειῶν καὶ ἐπιδιώξεων, τὸ ὁποῖον μεταξὺ ὄλων τῶν ἄλλων λαῶν παρατηρεῖται κυρίως καὶ κατ' ἐξοχὴν παρὰ τοῖς Ἑλλησιν, εἶναι ἡ φιλοδοξία τῶν νὰ διαθέτουν τὸ μεγαλύτερον μέρος τῆς οὕτω σκληρῶς ἐν τῇ ξένη ἀποκτηθείσης περιουσίας τῶν εἰς δημιουργίαν ἔργων εὐποιίας τόσον ἐν τῇ γενετείρᾳ τῶν ὅσον καὶ εἰς ἄλλα σημεῖα τῆς χώρας τῶν. Σχεδὸν ὅλα τὰ μεγάλα ἰδρύματα, ἅτινα κοσμοῦν τὴν πρωτεύουσαν καὶ πολλὰς ἄλλας πόλεις τῆς Ἑλλάδος, ἀνηγέρθησαν καὶ ἐν πολλοῖς λειτουργοῦν δαπάναις τῶν ἐν τῇ ξένη σκληρῶς μοχθησάντων καὶ πλουτισάντων μεγάλων ἐθνικῶν εὐεργετῶν. Ἄλλὰ καὶ πολλὰ ἰδρύματα κωμοπόλεων καὶ χωρίων τῆς Ἑλλάδος ἐδημιουργήθησαν καὶ λειτουργοῦν διὰ δωρεῶν ξενитеυμένων τέκνων τῶν κωμοπόλεων τούτων καὶ χωρίων.

Ὁ καθόλου λοιπὸν ἑλληνικὸς πολιτισμὸς, ὅστις ἦνθησε κατὰ διαφόρους τῆς ἀρχαιότητος ἑποχὰς καὶ ἐξακολουθεῖ καὶ κατὰ τοὺς μεταγενεστέρους χρόνους ν' ἀνθῇ, εἶχε μὲν καὶ ἔχει τὸ σπέρμα εἰς τὴν ἑλληνικὴν γῆν, περιβαλλομένην καὶ διαυλακουμένην ὑπὸ πλουσίων εἰς ποικιλίαν καὶ χάριν τοπείων, ἐν ταύτῃ δὲ καὶ προνομιοῦχον κλίμα καὶ θαυμάσιον οὐρανὸν διαθέτουσαν, τὰ ὕλικά ὅμως ἀγαθὰ, ἀναγκαίαν προϋπόθεσιν τῆς ἀρετῆς βλαστήσεως, ἀφθίνου ἀνθήσεως καὶ πλουσίας συγκομιδῆς, ἦντλει οὗτος ἀπὸ τὰς εὐφόρους ἀποικίας καὶ ἐξακολουθεῖ καὶ σήμερον ν' ἀντλή ἀπὸ τὴν ἀστείρευτον γενναιοδωρίαν τῶν ξενитеυμένων Ἑλλήνων.

Τὸ ἀθάνατον ὅμως ἑλληνικὸν πνεῦμα δὲν εἶναι διόλου ἐγωϊστικόν. Ὅλοι σχεδὸν οἱ Ἕλληνες, οἵτινες ἐπλούτισαν καὶ ἐξακολουθοῦν νὰ πλουτίζουν ἐν τῇ ξένη, ἀτενίζοντες μὲ ἔμπρακτον νοσταλγίαν πρὸς τὴν γενέτειραν καὶ τὸ ἔθνος τῶν, δὲν λησμονοῦν καὶ τὴν χώραν, ἐν τῇ ὁποίᾳ ἔδρασαν καὶ ηὐτύχησαν. Ἀνεξαρτήτως λοιπὸν τῶν ἄλλων ὠφελειῶν, τὰς ὁποίας διὰ τῆς ὀξυδερκείας, τῆς ἐργατικότητος καὶ τῆς δραστηριότητός τῶν παρέχουν εἰς τὴν δευτέραν αὐτὴν πατρίδα τῶν, ὅταν ἔλθῃ τὸ πλήρωμα τοῦ χρόνου νὰ διαθέσουν τὴν περιουσίαν τῶν ἢ τμῆμα αὐτῆς διὰ δωρεάς, κατανέμουν ταύτας ἐν ἀγαστῇ δικαιοσύνῃ καὶ ἐντιμότητι εἰς ἀμφοτέρας τὰς πατρίδας τῶν. Τὸ πρᾶγμα δὲν εἶναι διόλου ἐκπληκτικόν. Εἶναι ἡ μοῖρα καὶ τὸ προνόμιον τῆς ἑλληνικῆς φυλῆς νὰ διαθέτῃ τὸ πνεῦμά της ὅλως ἀφιλοκερδῶς διὰ τὸν ἐκπολιτισμὸν τῶν ἄλλων λαῶν καὶ νὰ χύνῃ ἀδιστάτως τὸ αἷμά της διὰ τὴν ἐλευθερίαν ὄλων τῶν ἀνθρώπων. Καὶ ὅταν οὐδεμία τηρῇται φειδῶ εἰς τὴν διάθεσιν τοῦ ἑλληνικοῦ πνεύματος καὶ τοῦ ἑλληνικοῦ αἵματος διὰ τὸν ἐκπολιτισμὸν καὶ τὴν ἐλευθερίαν τῶν ἄλλων λαῶν, εἶναι φυσικὸν ἢ ἰδίᾳ τακτικὴ ν' ἀκολουθῇται καὶ κατὰ τὴν διάθεσιν ὕλικῶν ἀγαθῶν.

Ὑπὸ τῶν σκέψεων καὶ ἰδεῶν τούτων ἐμφορομένη καὶ ἡ Ἑταιρεία Μακεδονικῶν Σπουδῶν καὶ θέτουσα ὡς προϋπόθεσιν τῆς πραγματοποιήσεως

τῶν καταστατικῶν ἐπιδιώξων καὶ προσπαθειῶν τῆς τὸν τοῦ ἀθανάτου Κο-
ραῖ ἀφορισμὸν «*Λογικὸν καὶ δύο χεῖρες*», φιλοδοξεῖ ὅπως γνωρίσῃ εἰς
τὸ μακεδονικὸν κοινὸν καὶ εἰς ὅλους τοὺς ἄλλους Ἕλληνας τοὺς Μακεδόνας
ἐκείνους, οἵτινες εἴτε διὰ τοῦ πνεύματός των εἴτε διὰ τῶν χρηματικῶν δω-
ρεῶν των ὠφέλησαν τὴν Μακεδονίαν καὶ δλόκληρον τὴν Ἑλλάδα, τιμήσαν-
τες οὕτω τὸ μακεδονικὸν ὄνομα.

Πρὸς πραγματοποιήσιν τῆς ἀρχῆς ταύτης ἐνεφανίσαμεν μέχρι σήμε-
ρον διὰ δημοσιευμάτων τῆς Ἑταιρείας μας τὴν ἐθνωφελῆ δρᾶσιν δύο δια-
κεκριμένων πνευματικῶν τέκνων τῆς Μακεδονίας, τοῦ ἐκ Μοναστηρίου Πέ-
τρου Παπαγεωργίου καὶ τοῦ ἐκ Βεροίας Δημητρίου Βικέλα. Διὰ τῆς παρού-
σης μελέτης θὰ παρουσιάσωμεν τὸ ἀγαθοεργὸν ἔργον ἑνὸς ἄλλου Μακεδό-
νος, τοῦ ἀειμνήστου Θεσσαλονικέως Ἰωάννου Παπαφῆ, ἡ μεγαλοδωρία τοῦ
ὁποίου ἐπροίκισε τὴν μακεδονικὴν πρωτεύουσιν μὲ τὸ ἐθνικώτατον καὶ κοι-
νωφελέστατον ἴδρυμα, τὸ ὁποῖον φέρει τὸ ὄνομά του καὶ τὸ ὄνομα τῆς πό-
λεως, ἔνθα εἰργάσθη καὶ ἐπλούτισεν.

* * *

Ὁ Ἰωάννης Νικολάου Παπαφῆς ἐγεννήθη τῷ 1792
ἐν Θεσσαλονίκῃ ἐκ πατρὸς μὲν Νικολάου Παπαφῆ, ἐμπόρου, ἐκ μητρὸς δέ,
ἐλκούσης τὸ γένος ἀπὸ τὸν ὀνομαστὸν τῆς Θεσσαλονίκης οἶκον τοῦ Δ.
Ἀναστάση, παιδιόθεν δ' ἔτυχε ἐπιμεμελημένης ἀγωγῆς καὶ ἰσχυρᾶς συγγενι-
κῆς προστασίας.

Ἀποπεραιώσας ἐν τῇ γενετείρᾳ του τὰς ἐγκυκλίους σπουδὰς του, ἀνε-
χώρησε τῷ 1808 εἰς ἡλικίαν 16 ἐτῶν εἰς Σμύρνην, ἔνθα ἦσκει τὸ ἐμπόριον
ὁ πατήρ του Νικόλαος Παπαφῆς. Μετὰ διετὴ σχεδὸν παρὰ τῷ πατρί του
διαμονήν, παρὰ τῷ ὁποίῳ ἐξησχίθη ἀρκούντως εἰς τὰ ἐμπορικά, ἀνεχώρη-
σεν ἐκ Σμύρνης καὶ μετέβη τῷ 1810 εἰς Ἀλεξάνδρειαν, ἔνθα προσελήφθη
καὶ εἰργάσθη εἰς τὸ ἐμπορικὸν κατὰστημα τοῦ θείου του Ἰωάννου Δ. Ἀνα-
στάση. Ὁ τελευταῖος, ἐκτιμήσας τὴν ἰδιοφυΐαν, τὴν δραστηριότητα καὶ τὸ οἰ-
κονομολογικὸν πνεῦμα τοῦ ἀνεψιοῦ του, ἀπέστειλεν αὐτὸν κατὰ τὸ ἴδιον ἔ-
τος εἰς τὴν τότε ἀκμάζουσαν ἐμπορικὴν καὶ ναυτικὴν νῆσον Μελίτην (Μάλταν).

Ἐν Μελίτῃ ὁ Ἰωάννης Ν. Παπαφῆς ἐπεδόθη εἰς τὸ ἐμπόριον, ἀνα-
λαβὼν καὶ τὴν τροφοδοσίαν τοῦ ἀγγλικοῦ στόλου τῆς Μεσογείου. Πεπροι-
κισμένος μὲ δξυδέρκειαν, φιλοπονίαν καὶ ἐμπορικὸν πνεῦμα, τὸ ὁποῖον δια-
φαίνεται καὶ ἀπὸ τὸν τρόπον, καθ' ὅσον συνέταξε τὰς διαθήκας του, ἐπλού-
τισε μεγάλως καὶ ἀπέβη ἐκ τῶν σπουδαιωτέρων οἰκονομικῶν παραγόντων
τῆς ἐν λόγῳ νήσου.

Ὁ Ἰωάννης Ν. Παπαφῆς παρέμεινεν ἐν Μελίτῃ μέχρι τοῦ τέλους
τῆς ζωῆς του, διελθὼν τὰ τελευταῖα ἔτη αὐτῆς εἰς τὸ Ραμπάτο τῆς Νοτάμ-
πλε (Μάλτας), ἔνθα καὶ ἐτελεύτησε ἄτεκνος τὴν 16ην Φεβρουαρίου 1886 εἰς

ἡλικίαν 94 ἐτῶν. Κατὰ παραγγελίαν του ἐπὶ τῆς καλυψάσης τὸν τάφον του πλακὸς ἐχαράχθη ἡ ἀκόλουθος ἐπιγραφή:

ΕΝΤΑΥΘΑ ΚΕΙΤΑΙ ΙΩΑΝΝΗΣ ΝΙΚΟΛΑΟΥ ΠΑΠΑΦΗΣ
ΓΕΝΝΗΘΕΙΣ ΕΝ ΘΕΣΣΑΛΟΝΙΚῇ Τῷ 1792
ΕΛΘΩΝ ΕΙΣ ΤΗΝ ΜΑΛΤΑΝ Τῷ 1810
ΚΑΙ ΑΠΟΘΑΝΩΝ Τῇ 16ῃ ΦΕΒΡΟΥΑΡΙΟΥ 1886.

ΔΩΡΕΑΙ ΤΟΥ ΙΩΑΝΝΟΥ Ν. ΠΑΠΑΦΗ

Ὁ φιλόπατρις καὶ φιλογενὴς Ἰωάννης Ν. Παπαφῆς, μολονότι παιδιόθεν ἐξενιτεύθη καὶ παρέμεινεν ἔκτοτε ἐν τῇ ξένῃ, οὐδέποτε ἐλησμόνησε τὴν γενέτειράν του Θεσσαλονίκην. Φύσει μετριόφρων καὶ σοβαρὸς, ἀποφεύγων δ' αὐστηρῶς τὸν θόρυβον, τὰ ἐγκώμια καὶ τὰ θυμιάματα, ἐπανειλημμένως ἀπέστειλε σημαντικὰ ποσὰ εἰς τὴν γενέτειραν πόλιν διὰ τὰς ἀνάγκας τῶν σχολείων, νοσοκομείων καὶ ἄλλων εὐαγῶν ἰδρυμάτων αὐτῆς, κρύπτων πάντοτε ἐπιμελῶς τὰς ἀγαθοεργίας του ὅπισθεν τῆς ἀνωνυμίας. Εἰς τὰς δημοσιευομένας κατωτέρω διαθήκας τοῦ ἀειμνήστου Θεσσαλονικέως μνημονεύονται αἱ ἀνωτέρω πρὸς τὰ εὐαγῇ τῆς γενετήρας του ἰδρύματα δωρεαί, ὡς καὶ ἡ πρὸς τὸ ἐν Ἀθήναις «Ὁρφανοτροφεῖον Χατζηκώστα».

Ἡ γενναιόδωρος ὁμως διάθεσις τοῦ ἀειμνήστου τέκνου τῆς μακεδονικῆς πρωτευούσης ἐκδηλοῦται ἐναργέστατα διὰ τῶν δύο κατωτέρω δημοσιευομένων διαθηκῶν του. Ἐνα καὶ μόνον διακαῇ καὶ κρύφιον πόθον ἔχων, πῶς νὰ δυνηθῇ νὰ ἐξυπηρετήσῃ τὰς κοινωνικὰς ἀνάγκας τῆς γενετήρας του, φαίνεται ὅτι ἀρχῇθεν συνέλαβε τὴν ἰδέαν ἰδρύσεως ὀρφανοτροφείου πρὸς προστασίαν καὶ περίθαλψιν τῶν ἀποκλήρων τῆς τύχης καὶ ἐγκαταλελειμμένων ἑλληνοπαίδων, ἅτινα διέτρεχον τὸν κίνδυνον διαφθορᾶς καὶ ἀπωλείας ἐκ τῆς σαγηνεύσεως ὑπὸ τῶν τότε μετὰ μεγάλης ἐνεργητικότητος δρωσῶν ξενικῶν καὶ ἀνθελληνικῶν προπαγανδῶν. Φοβούμενος ὁμως μήπως ἡ ἐπιτόπιος τουρκικὴ ἀρχὴ παρεμβάλλῃ πρὸς τοῦτο προσκόμματα, ἀπεφάσισε νὰ ἰδρύσῃ ἐν Θεσσαλονίκῃ γηροκομεῖον ὑπὸ τὸ ὄνομα «Γηροκομεῖον Μελίτη», ἀναγράφας τὰς σχετικὰς διαθέσεις του ἐν τῇ ἀπὸ 28ης Νοεμβρίου 1883 δευτέρᾳ διαθήκῃ του, τῆς πρώτης ὑπὸ ἡμερομηνίαν 18 Ἀπριλίου 1879 διαθήκης του ἀναγραφούσης τὰς δωρεάς του ὑπὲρ τῶν ἐκπαιδευτικῶν καταστημάτων καὶ τοῦ Ἑλληνικοῦ νοσοκομείου τῆς Θεσσαλονίκης.

Κατωτέρω δημοσιεύονται αἱ δύο διαθήκαι τοῦ ἀειμνήστου Ἰωάννου Ν. Παπαφῆ καὶ αἱ ἐπίσημοι πράξεις τῆς ἀποσφραγίσεως αὐτῶν, εὐγενῶς προσφερθεῖσαι μοι ὑπὸ τοῦ κ. Ἰωάννου Τάρη, μέλους τῆς διοικητικῆς ἐπιτροπῆς τοῦ Χαρισείου Γηροκομείου Θεσσαλονίκης, εἰς τὸ βιβλίον τῶν κωδίκων τοῦ ὁποίου εἶναι αὐταὶ ἀναγεγραμμέναι ἐν ἰταλικῇ καὶ ἑλληνικῇ γλώσσῃ.

Η ΑΠΟΣΦΡΑΓΙΣΙΣ ΤΗΣ ΠΡΩΤΗΣ ΔΙΑΘΗΚΗΣ ΤΟΥ ΙΩΑΝΝΟΥ Ν. ΠΑΠΑΦΗ

Σήμερον τῇ ἐνδεκάτῃ Μαρτίου τοῦ 1886 ἐνώπιον τοῦ ἐνδοξωτάτου ¹ Κυρίου Λορέντζου Χυερεβ, διδάκτορος τὰ νομικά καὶ δικαστοῦ τῆς Α. Μεγαλειότητος καὶ ἐνώπιον ἐμοῦ Ἀχιλλέως Μιχάλεφ, δημοσίου Συμβολαιογράφου, κατοικοῦντος καὶ ἐργαζομένου ἐν Βαλέττᾳ τῆς νήσου Μελίτης, καὶ ἐπὶ παρουσίᾳ τῶν ὑπογεγραμμένων μαρτύρων, ἐχόντων τὰ ὑπὸ τοῦ νόμου ἀπαιτούμενα προσόντα, παρουσιάσθη αὐτοπροσώπως ὁ Κύριος Ἰωσήφ Γαουδέντιος Δεμπόνος, διδάκτωρ τῆς ἱατρικῆς, υἱὸς τοῦ μακαρίτου Φιλίππου Νικολάου, γεννηθεὶς ἐν Casale Zebbug, καὶ κατοικῶν ἐν Ῥαβάτῳ τῆς Μελίτης, γνωστὸς ἐμοὶ τῷ Συμβολαιογράφῳ ἐν τῇ ιδιότητι αὐτοῦ ὡς εἰδικοῦ ἀντιπροσώπου τῆς Κυρίας Βινκεντίας, χήρας τοῦ Κυρίου Ἰωάννου Νικολάου Παππαφῆ, θυγατρὸς τοῦ μακαρίτου Κυρίου Λορέντζου Ἀκουιλίνα, γεννηθείσης ἐν Κορσικῇ καὶ κατοικοῦσης ἐν Ῥαβάτῳ τῆς Μελίτης, διορισθεὶς τοιοῦτος δι' ἰδιωτικοῦ ἐγγράφου τῆς 2ας τρέχοντος Μαρτίου ἐπισυννημένου ἐνταῦθα πρὸς φύλαξιν.

Ἐπειδὴ τῇ 16ῃ παρελθόντος Φεβρουαρίου (1886) ἐξεμέτρησε τὸ ζῆν ὁ ἄνω εἰρημένος Κύριος Ἰωάννης Νικολάου Παππαφῆ, εὖπορος, υἱὸς τοῦ μακαρίτου Νικολάου, γεννηθεὶς ἐν Θεσσαλονίκῃ καὶ νῦν διαμένων εἰς τὸ ῥηθὲν Ῥαβάτον, ὅστις εἶχεν ἐγχειρίσει εἰς ἐμὲ Συμβολαιογράφον δύο μυστικὰς διαθήκας του, τὴν μὲν μίαν τῇ 18ῃ Ἀπριλίου 1879, τὴν δὲ ἐτέραν τῇ 28ῃ Νοεμβρίου 1883, αἵτινες παρουσιάσθησαν ὑπ' ἐμοῦ εἰς τὸ ῥηθὲν Δικαστήριον, ἡ μὲν πρώτη τῇ 19ῃ Ἀπριλίου 1879, ἡ δὲ δευτέρα τῇ 1ῃ Δεκεμβρίου 1883, διὰ ταῦτα ἡ ῥηθεῖσα Κυρία Βινκεντία χήρα Παππαφῆ παρουσίασε τῇ 26ῃ παρελθόντος Φεβρουαρίου αἵτησιν πρὸς τὸ εἰρημένον Δικαστήριον ἐξαιτουμένη, ἵνα τὸ Δικαστήριον εὐαρεστηθῇ καὶ ὁρίσῃ τὴν ἡμέραν, ὥραν καὶ τόπον πρὸς ἀποσφράγισιν καὶ δημοσίευσιν τῶν προειρημένων δύο μυστικῶν διαθηκῶν τοῦ εἰρημένου Κυρίου Ἰωάννου Νικολάου Παππαφῆ, ἀφοῦ πρότερον ἐκτελεσθῶσιν αἱ τοῦ νόμου διατάξεις. Τὸ Δικαστήριον συνεπεία τῆς αἰτήσεως ταύτης διὰ τῆς ἀπὸ 27 παρελθόντος Φεβρουαρίου ἀποφάσεώς του ὥρισεν ἡμέραν διὰ τὴν ἀποσφράγισιν ταύτην καὶ δημοσίευσιν τὴν σήμερον 11ῃν Μαρτίου 1886, 9ῃν ὥραν π.μ. ἐν τῷ εἰρημένῳ δευτέρῳ τμήματι, (ἵνα ἡ δημοσίευσις γίνῃ ὑπ' ἐμοῦ τοῦ ὑποφαινομένου Συμβολαιογράφου) διατάσσον, ἵνα οἱ γνωστοὶ ἐνδιαφερόμενοι κληθῶσι διὰ κλήσεως, οἱ δὲ ἄγνωστοι καὶ τυχὸν ἐνδιαφερόμενοι δι' εἰδοποιήσεως. Ἡ ῥηθεῖσα ὁμως κυρία Βινκεντία Παππαφῆ διὰ τῆς ἀπὸ 3 τρέχοντος Μαρτίου ἀναφορᾶς της ἐδήλωσεν ὅτι ἐξαιρουμένης αὐτῆς, δὲν ὑπάρχουσιν ἄλλοι γνωστοὶ ἐνδιαφερόμενοι ἵνα κληθῶσι διὰ κλήσεως.

¹ Διετηρήθη πιστῶς ἡ ὁρθογραφία τῶν κειμένων.

Ἀφοῦ ἐσήμανεν ἡ ἄνω εἰρημένη ὥρα καὶ κατὰ τὸ ἄρθρον 545 τῶν ὀργανικῶν νόμων καὶ τῆς πολιτικῆς Δικονομίας ἐξηκριβώθησαν ὑπὸ τοῦ εἰρημένου Κυρίου Δικαστοῦ Δρος Λορέντζου Χυερεb καὶ τοῦ παρὰ τῷ αὐτῷ Δικαστηρίῳ Ἀρχαιοφύλακος Κυρίου Πέτρου Μομπαλάου Δὲ Πίρο αἱ σφραγίδες τοῦ πρακτικοῦ τῆς παραδόσεως τῶν προαναφερθεῖσων δύο μυστικῶν Διαθηκῶν τοῦ εἰρημένου Κυρίου Ἰωάννου Ν. Παππαφῆ, αἵτινες εἶχον τεθῆ ὑπ' αὐτοῦ τοῦ Δικαστοῦ Κυρίου Χυερεb καὶ τοῦ ἀποθανόντος ἤδη Συμβολαιογράφου Κυρίου Μιχαὴλ Λαρόζα, ἄλλοτε ἀρχαιοφύλακος παρὰ τῷ αὐτῷ Δικαστηρίῳ, ἠνοίχθησαν αἱ ἀνωτέρω μνημονευθεῖσαι δύο μυστικαὶ Διαθήκαι ὑπὸ τοῦ εἰρημένου ἀρχαιοφύλακος Κυρίου Μομπαλάου Δὲ Πίρο, ἐπὶ παρουσίᾳ τοῦ εἰρημένου δικαστοῦ Κυρίου Χυερεb, καὶ ἀκολούθως ἐδημοσιεύθησαν διαδοχικῶς ὑπ' ἐμοῦ τοῦ ὑπογεγραμμένου Συμβολαιογράφου ἐπὶ παρουσίᾳ τῶν προαναφερθέντων Δικαστῶν Κυρίου Χυερεb καὶ Βον ἀρχαιοφύλακος καὶ τῶν κάτωθι ἀναφερομένων καὶ προσυπογεγραμμένων μαρτύρων. Μετὰ τὸ πέρας τῆς δημοσιεύσεως ταύτης ὁ αὐτὸς κύριος ἀρχαιοφύλαξ ἐνεχείρισεν ἐμοὶ τῷ Συμβολαιογράφῳ τὰς εἰρημένας δύο μυστικὰς Διαθήκας ἐξ ὧν ἡ μὲν παρουσιασθεῖσα τῇ 19ῃ Ἀπριλίου 1879 περιλαμβάνει δώδεκα χειρογράφους σελίδας, ἡ δὲ παρουσιασθεῖσα τῇ 1ῃ Δεκεμβρίου 1883 περιέχει εἰκοσιτέσσαρας γεγραμμένας σελίδας· συγχρόνως ὁ ἀρχαιοφύλαξ μοὶ ἐνεχείρισεν ὡσαύτως τὸ περικάλυμμα τῶν εἰρημένων δύο μυστικῶν Διαθηκῶν μὲ τὸ πρακτικὸν τῆς παραδόσεως καὶ σημείωσιν τῆς παρουσιάσεως γεγραμμένην ἐπὶ τοῦ περικαλύμματος, ἐγὼ δὲ παρέλαβον καὶ συνῆψα εἰς τὴν παροῦσαν πρᾶξιν αὐτάς τὰς δύο μυστικὰς διαθήκας, μετὰ τοῦ σχετικοῦ περικαλύμματος περιβάλλον αὐτάς τὸν δημόσιον τύπον.

Ἡ παροῦσα πρᾶξις ἐγένετο, ἐδημοσιεύθη καὶ ἐλήφθη ὑπ' ἐμοῦ (μετὰ προηγουμένην διαβεβαίωσιν τοῦ ἐμφανισθέντος Δρος Κου Ἰωσήφ Γαουδέντιο Δεμπόνο περὶ τοῦ ἐνδιαφέροντος τῆς ῥηθείσης πράξεως), ἐν Μελίττῃ τῇ πόλει Βαλλέττα, ἐν τῇ αἰθούσῃ τοῦ εἰρημένου δευτέρου τμήματος τοῦ Πολιτικοῦ δικαστηρίου, ἐν τῷ Καταστήματι τῶν δικαστηρίων ἐπὶ παρουσίᾳ τοῦ Εἰσαγγελέως Ἐμμανουὴλ Βόρζ, υἱοῦ τοῦ μακαρίτου Πέτρου, γεννηθέντος ἐν Βαλλέττῃ καὶ κατοικοῦντος ἐν Φλωριάνε, καὶ τοῦ Βικεντίου Παύλου Attard, γραφέως, υἱοῦ τοῦ μακαρίτου Λουίτζη, γεννηθέντος καὶ διαμένοντος ἐν Βαλλέττῃ, μαρτύρων, οἵτινες κατὰ τὸ λέγειν των δὲν συνδέονται δι' οὐδεμιᾶς συγγενείας πρὸς ἐμὲ τὸν Συμβολαιογράφον ἢ τὸν ἐμφανιζόμενον καὶ οὐδαμῶς ἀποκλείονται ὑπὸ τοῦ νόμου. (ὑπογεγραμμένοι) Δε Ἰωσήφ Γαουδέντιος Δεμπόνος.— Π. Λ. Βόρζ Ἐμμανουήλ, μάρτυς, — V. P. Attard, μάρτυς.— Ἀχιλλεὺς Μιχάλεφ, δημόσιος Συμβολαιογράφος.

ΔΙΑΘΗΚΗ ΠΡΩΤΗ ΤΟΥ ΙΩΑΝΝΟΥ Ν. ΠΑΠΠΑΦΗ

Ὁ ὑποφαινόμενος Ἰωάννης Νικολάου Παππαφῆς διὰ τῆς παρούσης

ἀνακαλῶ τὴν κατὰ τὴν 24ην Δεκεμβρίου 1842 παρὰ τῷ Συμβολαιογράφῳ Ἰωσήφ Ραφαήλ Πορτέλλῃ γενομένην δωρεὰν πρὸς ὄφελος τῆς Βινκεντίας Ἀκουιλίνα ἥδη συζύγου μου. Ἀνακαλῶ προσέτι πᾶσαν Διαθήκην ἣ προᾶξιν ἀνακλητέαν, ἣν ἔκαμα μέχρι τοῦδε. Δηλῶ δ' ὅτι ἡ τελευταία θέλησίς μου περιλαμβάνεται ἐν τῇ παρούσῃ διαθήκῃ.

I. Κληροδοτῶ τῇ ῥηθείσῃ Βινκεντίᾳ, τρυφερᾷ συζύγῳ μου, ἐν πλήρει καὶ ἀπολύτῳ ἰδιοκτησίᾳ πᾶν ὅ,τι ἐκ τῆς περιουσίας μου θὰ εὗρεθῇ, κατὰ τὸν θάνατόν μου, ἐν τῇ οἰκίᾳ μου ἐν Βαλλέττα ἢ ἐν τῇ ἐν Notabile, ὅπου κατοικῶ νῦν, ἢ ἐν πάσῃ ἄλλῃ οἰκίᾳ, ἣν ἔχω ἢ κατοικῶ κατὰ τὴν ῥηθείσαν ἐποχὴν, δηλῶ δὲ ὅτι τὸ κληροδότημα τοῦτο περιλαμβάνει ἔκτος ὧν τῶν ἄλλων κινητῶν, ὡσαύτως τὰ χρήματα, ἅτινα εὗρίσκονται, τοὺς πολυτίμους λίθους καὶ τὰ ἐκ πολυτίμων μετάλλων πράγματα, δι' οἵανδῆποτε χρῆσιν καὶ ἂν εἶναι προωρισμένα, καθὼς καὶ τοὺς πολυτίμους λίθους καὶ τὰ ἐκ πολυτίμου μετάλλου ἀντικείμενα, ἅτινα εὗρίσκονται προσωρινῶς ἔκτος τῆς οἰκίας· δὲν περιλαμβάνονται ὅμως μεταξὺ τούτων οἱ τίτλοι τῶν δανείων καὶ τὰ σχετικὰ ἔγγραφα καὶ βιβλία τῶν ὑποθέσεών μου. Ἐπιθυμῶ ἵνα οἱ τίτλοι οὗτοι, ἔγγραφα καὶ βιβλία περιέλθωσιν εἰς τὴν κατοχὴν τῶν κατωτέρω ἀναφερομένων ἐκτελεστῶν μου, ὅσον δὲ ἀφορᾷ τὰ ἔγγραφα ταῦτα καὶ βιβλία ἐπιθυμῶ, ἵνα οἱ ἐκτελεσταί μου, ἀφοῦ ἐκτελέσωσι τὴν παροῦσαν διαθήκην, παραδώσωσιν αὐτὰ εἰς τὸν Ἀντώνιον Κανέλλην, ἀνεψιόν μου, υἱὸν τῆς μακαρίτιδος ἀδελφῆς μου Μαρίας ἐκ τοῦ δευτέρου γάμου της.

II. Κληροδοτῶ κατὰ δεύτερον λόγον τῇ ῥηθείσῃ συζύγῳ μου Βινκεντίᾳ τὴν νομὴν τῶν ἑξῆς πραγμάτων, ἐφ' ὅσον ζῇ ἡ ἰδία.

Τὰ εἰσοδήματα τῶν ἀκινήτων τῶν κειμένων ἐν Βαλλέττα, Starda, Mercanti καὶ συνισταμένων ἀπὸ μίαν οἰκίαν καὶ ἐκ διαφόρων ἑσογείων καὶ μαγαζείων φερόντων τὸν ἀριθμὸν 170.—170 D.—171.—172 καὶ 172 D.

Τὰ εἰσοδήματα ἢ τοκομερίδια 10.000 λιρῶν στερλινῶν, παγίου ἀγγλικοῦ χρέους 3 ⁰/₁₀, ἐπὶ τῷ σκοπῷ δὲ τούτῳ θέλω, ἵνα οἱ ἐκτελεσταί μου ἐγγράψωσι διὰ τῶν ἐν Λονδίνῳ ἀνταποκριτῶν μου Κυρίων «Ἀδελφῶν Baring & Co» εἰς τὰ βιβλία τοῦ ἐθνικοῦ χρέους τῆς Ἀγγλίας 10.000 λίρας στερλίνας Consolididé ἐπ' ὀνόματι τῶν προσώπων ἅτινα ἐκτεθήσονται ἐν ἄλλῳ παραγράφῳ τῆς παρούσης διαθήκης.

III. Παρακληθεῖς ὑπὸ τῆς συζύγου μου, ἵν' ἀφήσω μικρόν τι ποσὸν εἰς τὸ Κατάστημα «Saura», θέλω ἵνα οἱ ἐκτελεσταί μου δώσωσι τῇ εἰρημένῃ συζύγῳ μου λίρας στερλίνας 200, ἐξ ὧν νὰ δώσῃ αὕτη εἰς τὸ εἰρημένον Κατάστημα, ὅσας βούλεται.

IV. Τὴν κυριότητα τῶν ἐν τῷ δευτέρῳ παραγράφῳ τῆς παρούσης διαθήκης ἀναφερομένων ἀκινήτων, ὡς καὶ τῶν 10.000 λιρῶν στερλινῶν, κληροδοτῶ εἰς τοὺς κατοίκους τῶν νήσων τούτων Μελίτης καὶ ¹ Gozo καὶ ἐπὶ

¹ Αἱ ὑπογραμμίσεις ἐγένοντο ὑπ' ἐμοῦ.

τούτω εἰς τὴν Κυβέρνησιν τῶν εἰρημένων νήσων, ὑπὸ τὸν ὄρον, ὅταν μετὰ τὸν θάνατον τῆς συζύγου μου παύσῃ ἢ ἐκ μέρους αὐτῆς νομῇ αὐτῶν, νὰ διατίθωνται τὰ εἰσοδήματα αὐτῶν πρὸς βοήθειαν τῶν πτωχῶν, τῶν γεννημένων εἰς τὰς νήσους ταύτας καὶ οἵτινες ἤθελον ἐπιθυμήσει νὰ ὑπάγωσιν ἐκτὸς τῆς Μελίτης πρὸς εἴρεσιν ἐργασίας τινὸς θὰ ἐστεροῦντο δὲ τῶν ὁδοιπορικῶν καὶ τῶν μέσων τῆς ἐν τῇ ἀλλοδαπῇ δι' ὀλίγον χρόνον συντηρήσεως αὐτῶν. Πρὸς τούτω δὲ διατάσσω τὰ ἑξῆς.

Οἱ ἐξαιτούμενοι βοήθειαν πρέπει νὰ εἶναι ἄρρενες, ἄγαμοι, ἡλικίας οἱχὶ μικροτέρας τῶν 18 ἐτῶν καὶ οἱχὶ μεγαλειτέρας τῶν 24, νὰ γνωρίζωσι τοὺς πρώτους κανόνας τῆς ἀριθμητικῆς καὶ τοῦλάχιστον δύο ἐκ τῶν ἑξῆς γλωσσῶν δηλ. Ἰταλικήν, Ἀγγλικήν, Γαλλικὴν καὶ Ἑλληνικὴν, νὰ ἔχωσι δὲ καλὸν χαρακτῆρα, δηλ. ἐξησκημένον εἰς τὴν Καλλιγραφίαν.

V. Ἡ ἐκτέλεσις τοῦ ἀνωτέρω κληροδοτήματος ἀνατίθεται ὑπ' ἐμοῦ εἰς ἐπιτροπὴν συνισταμένην ἐκ 5 μελῶν, ἑξ ὧν ἐν θὰ διορίζεται ὑπὸ τοῦ διοικητοῦ τῆς νήσου, ἕτερον ὑπὸ τοῦ Ἐπισκόπου Μελίτης, δύο ἐκ τοῦ ἐμπορικοῦ Ἐπιμελητηρίου, καὶ ἐν ὑπὸ τοῦ ἀντιπροσώπου τοῦ ἐν Μελίτῃ Ἑλληνικοῦ Προξενείου, μὲ τὴν διαφορὰν ὅτι ὁ τελευταῖος οὗτος δύναται νὰ παρακάθεται αὐτὸς ὁ ἴδιος.

α'.) Ὁ διορισμὸς τῶν μελῶν τῆς ἐπιτροπῆς ταύτης θὰ προσκαλῆται, δσαὶς εἶναι ἀνάγκη, ὑπὸ τοῦ Γενικοῦ Διοικητοῦ διορίζοντος τὸ πρόσωπον, ὅπερ πρέπει νὰ διορίσῃ, ἐὰν ὑπάρχῃ θέσις, καὶ προσκαλοῦντος ὡσαύτως τὸν Ἐπίσκοπον, τὸ ἐμπορικὸν Ἐπιμελητήριον καὶ τὸν δηθέντα ἀντιπρόσωπον τῆς Ἑλλάδος, ἵνα διορίσωσι τὰ ὑπ' αὐτῶν διοριζόμενα πρόσωπα. Ἐὰν ὁ Ἐπίσκοπος, τὸ Ἐπιμελητήριον ἢ ὁ Πρόξενος παραμελήσωσι νὰ διορίσωσι τὰ εἰρημένα μέλη ἐντὸς μηνὸς ἀπὸ τῆς προσκλήσεως, τότε τὸ ἐλλεῖπον μέρος θὰ ἐκλέγεται ὑπὸ τῆς πλειοψηφίας τῶν ἑξ δικαστῶν τῆς Α. Μεγαλειότητος προσκαλουμένων ἐπὶ τούτω ὑπὸ τοῦ Γενικοῦ Διοικητοῦ ἐν περιπτώσει δὲ ἰσοψηφίας ἢ ἐκλογὴ γενήσεται ὑπὸ τριῶν δικαστῶν, ὧν εἰς θὰ εἶναι ὁ Πρόεδρος τοῦ Ἐφετείου.

β'.) Ἡ ὡς ἀνωτέρω διοριζομένη Ἐπιτροπὴ ἔσεται διαρκής· κατὰ πᾶσαν ὁμῶς τριετίαν ἀρχομένην ἀπὸ τῆς λήξεως τῶν τριῶν ἐτῶν ἀπὸ τοῦ διορισμοῦ τῆς Ἐπιτροπῆς αὐτῆς, θὰ παραιτῶνται τῆς θέσεως αὐτῶν δύο μέλη, ὀριζόμενα διὰ τῆς ψήφου ὅλων τῶν μελῶν, ἐξαιρουμένου τοῦ ἀντιπροσώπου τοῦ Ἑλληνικοῦ Προξενείου, ἐὰν θὰ εἶναι ὁ ἴδιος μέρος, θὰ διορίζονται δὲ ἄλλα δύο μέλη ἐκλεγόμενα ὑπὸ τῶν αὐτῶν ὅφ' ὧν εἶχον ἐκλεγεῖ τὰ ἀποχωρήσαντα μέλη.

γ'.) Τῇ Ἐπιτροπῇ ἀνατίθεται νὰ ἐκλέγῃ ἐκ τῶν προσερχομένων ἐκείνους, οὓς πρέπει νὰ βοηθήσῃ, καὶ νὰ ὀρίξῃ τὸ ποσὸν καὶ τὸν τρόπον τῆς ὑποστηρίξεως, ἣν πρέπει νὰ λαμβάνῃ ἕκαστος κατὰ τὰς περιστάσεις. Ἐν πάσῃ ὁμῶς περιπτώσει ἐπιθυμῶ, ἵνα ἡ χορηγομένη βοήθεια μὴ ὑπερβαίνῃ τὸ

ποσὸν τῶν 20 λιρῶν στερλινῶν ἐξαιρουμένου τοῦ ναύλου καὶ τῆς τροφῆς ἀπὸ Μελίτης μέχρι τοῦ τόπου, ὅπου θέλει νὰ μεταβῇ ὁ λαμβάνων τὴν βοήθειαν. Ὅσον ὅμως ἀφορᾷ τὴν βοήθειαν ταύτην θέλω, ἵνα ὁ κριθεὶς ἄξιος ταύτης μὴ λαμβάνῃ οὐδὲν μέρος αὐτῆς πρὶν ἢ φθάσῃ εἰς τὸν λιμένα, ὃν ἐξελέξατο. Πρέπει ὅμως νὰ ἔχῃ ἐπιστολὴν τινα ἐκ μέρους τῆς Κυβερνήσεως ἢ τῆς Ἐπιτροπῆς πρὸς τὸν ἐν τῇ πόλει ἐκείνῃ διαμένοντα Πρόξενον τῆς Α. Μεγαλειότητος ἢ ἐὰν ὁ τόπος εἶναι ἀγγλικός, ἢ ἐπιστολὴ πρέπει νὰ ἀπευθύνεται πρὸς αὐτὴν τὴν Ἀρχήν, δι' ἧς νὰ παρακαλῇται αὕτη νὰ δώσῃ τῷ ἐπιφέροντι τὸ ἀποφασισθὲν ποσόν, ἀλλὰ κατὰ μικρὰς δόσεις καὶ κατὰ διαφόρους ἐποχάς, ὅπως θὰ περιλαμβάνηται ἐν αὐτῇ τῇ ἐπιστολῇ. Διὰ τῆς αὐτῆς δ' εὐκαιρίας, δι' ἧς ἀναχωρεῖ ὁ βοηθούμενος, πρέπει νὰ στέλληται καὶ τὸ ποσὸν τῆς βοήθειας του κατὰ τὰς περιστάσεις δηλ. εἰς τὸν εἰρημένον Πρόξενον, ἐὰν ὁ ὑπὸ τοῦ λαμβάνοντος τὴν βοήθειαν ἐκλεγείς λιμὴν εἶναι ξένος ἢ εἰς τὴν Κυβέρνησιν, ἐὰν ὁ λιμὴν εἶναι Ἀγγλικός. Ἐὰν δὲ ὁ λαμβάνων τὴν βοήθειαν μετὰ τὴν εἰς τὸν ἐκλεγέντα τόπον ἀφίξιν του ἤθελεν ἀναχωρήσει ἐκ νέου δι' ἄλλον τόπον, τὸ ὑπόλοιπον τῆς ἐπιχορηγήσεως πρέπει νὰ τῷ δίδεται κατὰ τὸν αὐτὸν τρόπον, δηλ. διὰ τοῦ Προξενείου, ἐὰν ὁ τόπος τῆς δευτέρας ἐκλογῆς του εἶναι ξένος καὶ διὰ τῆς ἀρχῆς ἐὰν εἶναι Ἀγγλικός.

δ'.) Ὅσακις ἡ ἐπιτροπὴ θὰ εἶχε διδόμενα νὰ πιστεῦσῃ ὅτι σκοπὸς τοῦ ἐξαιτουμένου τὴν βοήθειαν δὲν εἶναι ἢ εἰς τὸ ἐξωτερικὸν ἀναζητήσις ἐργασίας, ἀλλ' ἢ διὰ τοῦ κληροδοτήματος τούτου διευκόλυνσις ἄλλου τινὸς σκοποῦ, τότε δικαιούται νὰ ἀρνηθῇ τὴν βοήθειαν ταύτην χωρὶς νὰ ὑποχρεοῦται νὰ δίδῃ λόγον εἰς οὐδένα.

ε'.) Ἐὰν μετὰ παρέλευσιν δέκα ἐτῶν ἢ οἵονδήποτε ἄλλου χρονικοῦ διαστήματος μετὰ τὴν δεκαετίαν ἡ Ἐπιτροπὴ ἤθελε κρίνει ὅτι τὸ εἰρημένον κληροδοτήμα διατιθέμενον κατὰ τὸν ἀνωτέρω τρόπον δὲν ἀποφέρει εἰς τοὺς κατοίκους τῆς νήσου ταύτης τὰ καλὰ, ἅτινα ἤθελεν ἀποφέρει διατιθέμενον ἄλλως πως, τότε ἡ Ἐπιτροπὴ δύναται νὰ διαθέσῃ αὐτὸ ἄλλως, χωρὶς ὅμως νὰ δίδῃ ἐλεημοσύνας ἢ βοηθῇ ἄλλο τι δημόσιον ἢ ἰδιωτικὸν κατὰστημα ὑφιστάμενον ἤδη ἐν τῇ νήσῳ ταύτῃ.

VI. Ἐὰν εἰς οἵονδήποτε καιρὸν ἡ Ἐπιτροπὴ ἤθελεν ἀποφασίσῃ παμψηφεί ὅτι θὰ ἦτο δυνατόν νὰ ἐπιτευχθῇ μεγαλυτέρα πρόσοδος διὰ τῆς ἐκποιήσεως τῶν 10.000 λιρῶν ἀγγλικῶν εἰς χρεώγραφα καὶ τῆς κατ' ἄλλον τρόπον διευθετήσεως αὐτῶν, ὁ Γενικὸς Διοικητὴς συνεπείᾳ τῆς ἀποφάσεως ταύτης δύναται νὰ πράξῃ τοῦτο.

VII. Ἀναφορικῶς τῆς ἐκτελέσεως τῶν ἐν τοῖς παραγράφοις 3 καὶ 4 εἰρημένων κληροδοτημάτων διατάσσω τὰ ἑξῆς «τ' ἀκίνητα κτήματα ὡς καὶ τούτου ¹ ἀναφερόμενα χρεώγραφα ν' ἀποτελέσωσι κεφάλαιον καλούμενον «κε-

¹ Ἐν τῷ ἰταλικῷ κειμένῳ *menzionati in quei paragrafi*, δηλ. ἀναφερόμενα ἐν ταῖς παραγράφοις ταύταις.

φάλαιον Παππαφῆ», ὅπερ νὰ διευθύνηται ὑπὸ τῆς Κυβερνήσεως, ὑποχρεομένης νὰ δίδῃ τῇ συζύγῳ μου, ἐφ' ὅσον αὕτη ζῇ, τὰ ἐνοίκια καὶ τοκομερίδια ἕνα μῆνα μετὰ τὴν εἴσπραξιν αὐτῶν.

VIII. Θέλω, ἵνα αἱ 10.000 ἀγγλικῶν λιρῶν εἰς χρεώγραφα ἀναφερόμεναι ἐν τῇ δευτέρᾳ παραγράφῳ καὶ ἀποτελοῦσαι μέρος τοῦ «κεφαλαίου Παππαφῆ», ἐγγραφῶσιν ἐπ' ὀνόματι τῶν αὐτῶν προσώπων, ἅτινα ἀντιπροσωπεύουσι τὴν Κυβέρνησιν διὰ πᾶν ἄλλο κεφάλαιον ἀνήκον τῇ εἰρημένῃ Κυβερνήσει καὶ ἐγγεγραμμένον εἰς ἀγγλικά χρεώγραφα. Ἐὰν δὲ ἤθελε συμβῇ, ὥστε ἡ κυβέρνησις νὰ παύσῃ ἔχουσα κεφάλαια εἰς τὰ χρεώγραφα ταῦτα, θέλω, ἵνα αἱ 10.000 λίρ. εἰς χρεώγραφα τοῦ «κεφαλαίου Παππαφῆ», ἐγγραφῶσιν ἐπ' ὀνόματι τῶν κάτωθι ὑπαλλήλων δηλ. ἐνὸς τῶν δικαστῶν τῆς Α. Μεγαλειότητος, τοῦ Πρυτάνεως τοῦ Πανεπιστημίου καὶ τοῦ Διευθυντοῦ τῶν προκαταρκτικῶν σχολείων, ἐν ᾧ δὲ περιπτώσῃ τὸ ἀξίωμα τοῦ Πρυτάνεως καὶ τοῦ Διευθυντοῦ τῶν προκαταρκτικῶν Σχολείων ἤθελε συγκεντροῦσθαι ἐν ἐνὶ καὶ τῷ αὐτῷ προσώπῳ, τότε νὰ ἐγγραφῶσιν ἐπ' ὀνόματι δύο δικαστῶν καὶ τοῦ διευθυντοῦ τοῦ τμήματος τῆς δημοσίας ἐκπαιδεύσεως, οἷονδῆποτε ὄνομα καὶ ἂν φέρῃ. Ὁ Δικαστὴς ἢ κατὰ τὰς περιστάσεις οἱ Δικασταὶ θὰ ὑποδεικνύωνται ὑπὸ τοῦ Γενικοῦ Διοικητοῦ.

IX. Ἡ κυβέρνησις ὀφείλει νὰ δημοσιεύῃ κατ' ἔτος ἐν ἐγκωρίῳ φύλῳ τὴν κατάστασιν τοῦ κεφαλαίου Παππαφῆ, δεικνύουσα τὰ ἔσοδα καὶ τὰ ἔξοδα καὶ τὸν ἀριθμὸν τῶν προσώπων τῶν τυχόντων βοήθειας ἐν τῷ ἔξωτερικῷ.

X. Ἐὰν ποτε ἡ Κυβέρνησις ἢ ἡ Ἐπιτροπὴ ἤθελον παραμελήσῃ τὴν ἐκτέλεσιν τοῦ κληροδοτήεντος ὑπ' ἐμοῦ κληροδοτήματος πρὸς ὄφελος τοῦ πληθυσμοῦ τῶν νήσων τούτων, ἢ ἐν τῇ ἐκτελέσει ἤθελον παραβιάσῃ διάταξιν τινα ἐκ τῶν ἐμῶν, τότε θὰ δικαιоῦται ἡ Ἑλληνικὴ Κυβέρνησις νὰ κάμῃ παντὸς εἶδους διαβήματα, ἵνα λάβῃ εἰς τὴν κατοχὴν τῆς τὸ «κεφάλαιον Παππαφῆ» καὶ διανείμῃ αὐτὸ μετὰ τῶν ἐν Ἀθήναις Φιλανθρωπικῶν Καταστημάτων.

XI. Ἐλπίζω ὅτι τ' ἀνωτέρω πρὸς ὄφελος τῆς συζύγου μου ἀναφερόμενα κληροδοτήματα θὰ εἶναι ἀρκετά, ἵνα δείξωσιν αὐτῇ τὴν εὐγνωμοσύνην μου διὰ τὰς καλὰς καὶ ἀφοσιωμένας φροντίδας τῆς. Ἐχῶ δὲ πλήρη πεποίθησιν, ὅτι αὕτη, ἥτις κατὰ τὸ γαμικὸν ἡμῶν συμβόλαιον οὐδὲν δικαίωμα ἔχει ἐπὶ τῆς περιουσίας τῆς κτηθείσης διαρκούντος τοῦ γάμου μας, δέχεται τὰ κληροδοτήματα ταῦτα μὲ τὰ ἐν αὐτοῖς εἰσοδήματα, ὅπως ἐκανόνισα αὐτά, δηλ. ἐν πλήρει ἱκανοποιήσει τῆς προικός, τοῦ μεριδίου, καὶ παντὸς δικαιώματος ἀφορῶντος αὐτὴν ἐκ τῆς κληρονομίας μου, καὶ ὅτι θὰ ἀφήσῃ τοιούτοτρόπως ἑλευθέραν τὴν ἐκτέλεσιν τῆς διαθήκης ταύτης καθ' ὅλα τὰ μέρη τῆς. Ἐὰν ὅμως παρὰ πᾶσαν προσδοκίαν, αὕτη ζητῇ προῖκα καὶ μερίδιον ἐκ τῆς περιουσίας μου, τοῦθ' ὅπερ κατὰ νόμον δύναται νὰ τῇ ἀνήκῃ, ἐν τοι-

αὕτη περιπτώσει καταργοῦνται ὅλα τὰ κληροδοτήματα καὶ διατάξεις αἱ ἀναφερόμεναι ἐν τοῖς δέκα ἀνωτέρω παραγράφοις, ὡσὰν νὰ μὴ ἐγένοντό ποτε. Κατὰ συνέπειαν δὲν θὰ ὑπάρχῃ ἀφορμὴ ἀναμίξεως τῆς Κυβερνήσεως ἐν τῇ κληρονομίᾳ μου, δὲν θὰ σχηματισθῇ δὲ ἡ Ἐπιτροπὴ καὶ τὸ «κεφάλαιον Παππαφῆ» ὡς ἀναφέρεται ἐν ταῖς ἀνωτέρω παραγράφοις.

XII. *Κληροδοτῶ ἐτήσιον εἰσόδημα ἐκ 12.000 φράγκων πρὸς ὄφελος τῶν ἐκπαιδευτικῶν Καταστημάτων καὶ τοῦ Ἑλληνικοῦ Νοσοκομείου τῶν ὑπαρχόντων ἐν Θεσσαλονίκῃ, γῇ τῆς γεννήσεώς μου.* Ἐπὶ τῷ σκοπῷ τούτῳ θέλω, ἵνα ἐγγράψωσιν οἱ ἐκτελεσταί μου διὰ τῶν ἐν Παρισίοις Κων Hottinguer & Co. εἰς τὰ βιβλία τοῦ δημοσίου χρέους τῆς Γαλλίας τὸ εἰρημένον εἰσόδημα τῶν 3% 12.000 φράγκων ἀναπαλλοτριῶτα, ἐπ' ὀνόματι τῶν εἰρημένων καταστημάτων δηλ. Ἐκπαιδευτηρίων ἢ σχολείου καὶ Νοσοκομείου Θεσσαλονίκης. Ἐν τῇ ὁμῳς περιπτώσει τὸ ἐν Παρισίοις Γαλλικὸν Θησαυροφυλάκιον ἤθελεν ἀρνηθῇ νὰ ἐγγράψῃ τὴν εἰρημένην πρόσοδον ἐπ' ὀνόματι τῶν ῥηθέντων καταστημάτων, τότε νὰ ἐγγραφῇ ἐπ' ὀνόματι τῶν Ἐφόρων, ὧν ἡ ἐκλογὴ πρέπει νὰ γίνῃ ἐπὶ τῇ βάσει τῶν καλλιτέρων πληροφοριῶν, ἃς δύνανται νὰ λάβωσιν οἱ ἐκτελεσταί, ὡς καὶ οἱ κύριοι Baring, οἵτινες πολ- λάκις ἀπέστειλαν διὰ λογαριασμόν μου βοηθήματα εἰς τοὺς διαχειριστὰς τῶν Σχολείων καὶ τοῦ Νοσοκομείου Θεσσαλονίκης. Θέλω δὲ ἵνα οἱ ἐν Θεσσαλονίκῃ διαχειρισταὶ τῶν εἰρημένων Καταστημάτων δίδωσι τῇ ἀνεψιᾷ μου Δόμνῃ, θυγατρὶ τῆς μακαρίτιδος ἀδελφῆς μου Μαρίας ἐκ τοῦ δευτέρου γάμου αὐτῆς μετὰ τοῦ μακαρίτου συζύγου αὐτῆς Παναγιώτου Κανέλλη 50 φράγκα κατὰ μῆνα ἥτοι 600 φράγκα ἐτησίως.

XIII. *Κληροδοτῶ τὸ ποσὸν 10.000 λιρῶν στερλινῶν εἰς τὸ ἐν Ἀθῆναις ὑπάρχον κατὰστημα τὸ ἰδρυθὲν ὑπὸ τοῦ Γεωργίου καὶ Αἰκατερίνης Χατζῆ Κώστα, καὶ τῶν ὁποίων φέρει ἤδη τὸ ὄνομα δηλ. «Ὁρφανοτροφεῖον Γεωργίου καὶ Αἰκατερίνης Χατζῆ Κώστα».* Ἐκ τοῦ ποσοῦ ὁμῳς τούτου πρέπει νὰ ἀφαιρεθῶσι 1.000 λίραι στερλίνας χορηγηθεῖσαι τῷ αὐτῷ Καταστήματι ὑπ' ἐμοῦ ἀνωνύμως κατὰ τὸ 1877 διὰ τῶν Κυρίων Baring Brothers & Co. Ἐὰν δὲ διαρκούσης τῆς ζωῆς μου ἤθελον χορηγήσει εἰς τὸ αὐτὸ κατὰστημα ἄλλο τι χρηματικὸν ποσόν, καὶ τοῦτο πρέπει ὡσαύτως ν' ἀφαιρεθῇ ἀπὸ τῶν 10.000 λιρῶν στερλινῶν. Θέλω δὲ ἵνα οἱ ἀντιπρόσωποι τοῦ εἰρημένου καταστήματος δίδωσι τῇ ἀνεψιᾷ μου Μαρίᾳ, χήρᾳ Ἀχελοῦδου, θυγατρὶ δὲ τῆς μακαρίτιδος ἀδελφῆς μου Ἐλισάβετ 100 φράγκα κατὰ μῆνα ἥτοι 1.200 φράγ. ἐτησίως ἐφ' ὅσον ζῇ.

XIV. *Κληροδοτῶ 8.000 λίρας στερλίνας πρὸς ὄφελος τοῦ Πολυτεχνείου Ἀθηνῶν.* Ἐὰν δὲ διαρκούσης τῆς ζωῆς μου ἤθελον δωρήσει εἰς τὸ κατὰστημα τοῦτο χρηματικόν τι ποσόν, τὸ ποσὸν τοῦτο πρέπει ν' ἀφαιρεθῇ ἐκ τῶν 8.000 λιρῶν στερλινῶν.

XV. *Κληροδοτῶ τὸ ποσὸν 500 λιρῶν στερλινῶν δι' ἕκαστον τῶν μετ'*

ἐμὲ ἐπιζώντων ἀπογόνων μου ἄρρενων καὶ θηλέων ἀδιακρίτως, δηλ. εἰς τοὺς ἀνεψιούς μου ἐκ τοῦ μακαρίτου ἀδελφοῦ μου Γρηγορίου, εἰς τοὺς νομίμους καὶ φυσικοὺς υἱοὺς τοὺς γεννηθέντας ἐν Ἑλλάδι τοῦ μακαρίτου ἀνεψιοῦ μου Ἀστερίου Θεολογίδου, υἱοῦ τῆς μακαρίτιδος ἀδελφῆς μου Ἐλισάβετ, εἰς τοὺς νομίμους καὶ φυσικοὺς υἱοὺς τοῦ ἀνεψιοῦ μου Ἀντωνίου Κανέλλη, εἰς τοὺς νομίμους καὶ φυσικοὺς υἱοὺς τοῦ μακαρίτου ἀνεψιοῦ μου Δημητρίου Ἐμμανουήλ, υἱοῦ τῆς μακαρίτιδος ἀδελφῆς μου ¹ ἐκ τοῦ πρώτου γάμου της.

XVI. Διαθέτω τὸ ποσὸν 100 λιρῶν στερλινῶν πρὸς ὄφελος τῆς Γεωργίας Θορν, θυγατρὸς τῆς Λορέττας Θορν, τὸ γένος Μιχάλεφ, ἐὰν δὲ αὕτη ἤθελεν ἀποθάνει πρὸ ἐμοῦ τὸ εἰρημένον ποσὸν πρέπει νὰ διανεμηθῇ μετὰ τῶν ἐκείνων τῶν ἐκ μητρὸς πλησιεστάτων συγγενῶν αὐτῆς, οἵτινες ζῶσι καὶ διαμένουσιν εἰς ταύτας τὰς νήσους.

XVII. Κληροδοτῶ τῇ Ἑλληνικῇ Ὁρθόδοξῃ Ἐκκλησίᾳ λίρας 25· εἰς τοὺς πλέον πτωχοὺς Ἑλλήνας τοὺς διαμένοντας ἐν Μελίτῃ λίρας 25. Εἰς τοὺς πτωχοὺς τοῦ διαμερίσματος τούτου λίρας 25, αἵτινες νὰ διανεμηθῶσιν ὑπὸ τοῦ Γραφείου τῆς Μητροπόλεως καὶ Συνδίκου τοῦ διαμερίσματος. Ἐπιτρέπω δὲ τῇ συζύγῳ μου νὰ ζητήσῃ παρὰ τῶν ἐκτελεστῶν μου, ἐὰν νομίζῃ τοῦτο δίκαιον, μέτριόν τι ποσόν, ἵνα δωρήσῃται αὐτὸ εἰς ἐκείνους, οἵτινες θὰ εὐρεθῶσιν ἐν καιρῷ τοῦ θανάτου μου ἐν τῇ ὑπηρεσίᾳ μου, διανέμουσα τοῦτο κατὰ τὴν κρίσιν της ἀναλόγως τοῦ καιροῦ τῆς ὑπηρεσίας καὶ τῆς ἀξίας ἐκάστου προσώπου.

XVII. Κληροδοτῶ τῇ βιβλιοθήκῃ Μελίτης τὸ ἔργον «Rees Cyclopaedia» ἐκ 45 τόμων, εἰς δὲ τὸ χρηματιστήριον Μελίτης τὸ Ἀγγλικὸν λεξικὸν τοῦ Johnson καὶ τὸ λεξικὸν τοῦ ἐμπορίου τοῦ Maillach· ἐπιθυμῶ δὲ ἵνα τὰ λεξικά ταῦτα κατατεθῶσιν ἐν τῷ ἀναγνωστηρίῳ πρὸς χρῆσιν πάντων τῶν εἰς τὸ χρηματιστήριον προσερχομένων.

XIX. Ἐκτὸς τῶν ἄνω ῥηθεισῶν διατάξεων ἀποκαθιστῶ γενικοὺς κληρονόμους μου τὸν ἀνεψιόν μου Νικόλαον Παππαφῆ, υἱὸν τοῦ μακαρίτου ἀδελφοῦ μου Γρηγορίου καὶ τὸν ἀνεψιόν μου Ἀντώνιον Κανέλλη, υἱὸν τῆς μακαρίτιδος ἀδελφῆς μου Μαρίας. Ἐὰν δὲ κατὰ τὸν θάνατόν μου εἰς τῶν εἰρημένων ἀνεψιῶν μου θὰ ἦτο ἀποθαμμένος, ὁ ἕτερος ἐξ αὐτῶν ὁ ἐπιζῶν πρέπει νὰ εἶναι γενικὸς κληρονόμος μου. Ἐὰν ὅμως ἐν καιρῷ τοῦ θανάτου μου θὰ ἦσαν ἀμφοτέροι ἀποθαμμένοι, τότε ἀποκαθιστῶ γενικοὺς κληρονόμους μου τοὺς ἄρρενας παρανεψιούς μου τοὺς ἐπιζώντας ἐμοῦ, δηλ. ἀποκλειστικῶς τοὺς νομίμους καὶ φυσικοὺς υἱοὺς τῶν υἱῶν τοῦ μακαρίτου ἀδελφοῦ μου Γρηγορίου καὶ τοὺς νομίμους καὶ φυσικοὺς υἱοὺς τοῦ ἀνεψιοῦ μου Ἀντωνίου Κανέλλη υἱοῦ τῆς μακαρίτιδος ἀδελφῆς μου Μαρίας. Θέλω πρὸς

¹ Ἐν τῷ Ἰταλικῷ κεμένῳ ὀνομάζεται αὕτη Μαρία.

τούτοις ἵνα μετὰ τὸν θάνατόν μου πωλήσωσιν οἱ ἔκτελεσταί μου πᾶν ὅτι μοὶ ἀνήκει ἐνταῦθα καὶ ἄλλαχοῦ, ἐξαιρουμένων τῶν ἀκινήτων τῶν ἀναφερομένων ἐν τῇ δευτέρᾳ παραγράφῳ τῆς παρούσης Διαθήκης, ἐν ἣ περιπτώσει ἤθελε σχηματισθῇ τὸ «κεφάλαιον Παππαφῆ» τὸ περιγραφόμενον ἐν τῇ ἐβδόμῳ παραγράφῳ τῆς Διαθήκης, ἄλλως τὸ ἀκίνητον τοῦτο πρέπει νὰ πωληθῇ παρὰ τῶν ἔκτελεστῶν μου, καθ' ὃν τρόπον ἤθελον κρίνει οὗτοι καλλίτερον. Τὰ δημόσια χρεώγραφα μου συνίστανται ἐπὶ τοῦ παρόντος ἐκ μετοχῶν τῆς ἀτμοπλοϊκῆς ἐταιρείας «Peninsulare e Orientale» ἐκ χρεωγράφων Ἀγγλικῶν 3 % καὶ ἐκ διαφόρων ἄλλων χρεωγράφων. Ἐπειδὴ ὅμως πολλάκις πωλῶ ἐκ τῶν χρεωγράφων μου πολλὰ καὶ ἀγοράζω ἄλλα, διὰ ταῦτα πολὺ πιθανὸν ἐν καιρῷ τοῦ θανάτου μου τὰ εἰρημένα χρεώγραφα νὰ ἔχωσι μετατραπῇ εἰς ἄλλα, ἀκριβῶς σημειωμένα εἰς τὸ βιβλίον μου «Omnia C». Ἐκτὸς τῶν ῥηθεισῶν μετοχῶν τῆς P. & O. ἐταιρείας καὶ τῶν ἐπ' ὀνόματί μου ἐγγεγραμμένων χρεωγράφων τοῦ 3 %/0, ὅλα τὰ ἄλλα χρεώγραφα μου καὶ οἱ σχετικοὶ τίτλοι αὐτῶν εὐρίσκονται ἐπὶ τοῦ παρόντος εἰς χεῖρας τῶν Κυρίων Baring Brothers & Co, διὰ μέσου τῶν ὁποίων ὀφείλουσιν οἱ εἰρημένοι ἔκτελεσταί μου νὰ πωλήσωσιν ὅλα τὰ εἰρημένα χρεώγραφα κατὰ συμφέροντα ἐμπορικὸν τρόπον, ὅτε ἤθελε τοῖς φανῇ κατάλληλον ἐντὸς δύο ἐτῶν ἀπὸ τοῦ θανάτου μου. Ὅσον ἀφορᾷ τὴν πώλησιν τῶν μετοχῶν P. & O. ἐταιρείας καὶ τῶν ἀγγλικῶν χρεωγράφων τῶν 3 %/0 ἐγγεγραμμένων ἐπ' ὀνόματί μου, ὀφείλουσιν οἱ ἔκτελεσταί μου νὰ στείλωσιν εἰς τοὺς Κους Baring Brothers & Co πληρεξούσιον τυπικόν, περὶ τοῦ ὁποίου ὀφείλουσι νὰ συνενοηθῶσι μετὰ τῶν εἰρημένων Κων Baring. Ἀκολουθῶς ἀφοῦ ἐκπληρωθῶσιν αἱ ἐν τοῖς προηγουμένοις παραγράφοις διατάξεις, οἱ ἔκτελεσταί μου θὰ σύρῳσιν ἐκ τοῦ ἐξωτερικοῦ τὴν ἀξίαν τῶν πωληθέντων χρεωγράφων, καὶ ἀφοῦ ἀφαιρεθῶσι τὰ δικαιώματα αὐτῶν καὶ τὰ ἔξοδα θὰ διανείμωσι τὴν περιουσίαν μου εἰς ἴσα μέρη μεταξὺ ὅλων τῶν εἰρημένων κληρονόμων μου. Πρὸς διευκόλυνσιν δὲ τῆς διανομῆς τῶν διαφόρων κληροδοτημάτων τῶν κληροδοτημένων διὰ τῆς παρούσης Διαθήκης, οἱ ἔκτελεσταί μου δύνανται νὰ πραγματοποιήσωσι ταύτην διὰ τῶν εἰρημένων Κων Baring, χωρὶς νὰ φέρωσιν εἰς Μελίτην τὸ ποσὸν τῶν κληροδοτημάτων τούτων. Ἐὰν πρὸ τοῦ θανάτου μου ἤθελον σύρει παρ' ἐμοὶ μέρος ἢ ὁλόκληρα τὰ εἰρημένα χρεώγραφα, τότε οἱ ἔκτελεσταί μου ὀφείλουσι νὰ πωλήσωσιν αὐτὰ διὰ μέσου τῶν ἀνταποκριτῶν μου, δηλ. τοῦ Baring Brothers & Co ἐν Λονδίῳ καὶ τοῦ Hottinguer & Co ἐν Παρισίοις.

XX. Ἐκτελεστὰς τῆς παρούσης διαθήκης μου διορίζω τὸν Σιρ Ἀδριανὸν Δίγγλην, υἱὸν τοῦ μακαρίτου Παύλου, τὸν Κύριον Εὐστράτιον Πετροκόκκινον, υἱὸν τοῦ μακαρίτου Παντιᾶ, τὸν Κύριον Ἐρρίκον λόρδον Ἰάξωνα, υἱὸν τοῦ μακαρίτου Γεωργίου, τὸν διδάκτορα Ἰωάννην Μεσσίναν, υἱὸν τοῦ μακαρίτου Ροζαρίου, καὶ τὸν ἀνεψιόν μου Ἀντώνιον Κανέλλην,

υἱὸν τοῦ μακαρίτου Παναγιώτου· δρίζω δὲ δικαίωμα καὶ ἀμοιβὴν διὰ τοὺς κόπους καὶ τὰς προσπαθείας, ὅς ἤθελον καταβάλλει οἱ εἰρημένοι ἐκτελεσταί μου διὰ τὴν ἐκτέλεσιν τῆς παρούσης ἐντολῆς λίρας στεργλίνας ἑκατὸν δι' ἑκαστον τῶν πέντε διοριζομένων ἐκτελεστῶν.

XXI. Ἐπὶ τέλους ἐὰν εἷς ἢ δύο τῶν πέντε διοριζομένων ἐκτελεστῶν ἤθελον ἀποθάνει ἢ ἤθελον ἀπουσιάζει τῆς νήσου, ἢ ἐὰν ὁ εἰρημένος ἀνεψιός μου Ἀντώνιος Κανέλλης εὐρισκόμενος ἐν τῇ ἀλλοδαπῇ δὲν ἤθελε δυνηθῇ νὰ ἔλθῃ εἰς Μελίτην, οἱ λοιποὶ τρεῖς ἐκ τῶν διοριζομένων ἐκτελεστῶν θὰ ἔχωσι τὸ δικαίωμα νὰ ἐξακολουθήσωσιν ἐλευθέρως τὴν ἐκτέλεσιν τῆς διαθήκης, ὥσάν νὰ μὴ ὑπῆρχον διορισμένοι οἱ λοιποὶ δύο. Ἐὰν ὅμως ἐκ τῶν διοριζομένων πέντε ἤθελον λείψει τρεῖς, τότε οἱ ἐναπομείναντες δύο ὀφείλουσι νὰ προστρέξωσι πρὸς τὸν ἀρμόδιον Δικαστήν, ὅστις θὰ διορίσῃ ἄλλον ἐκτελεστήν, ἵνα ἐξακολουθήσῃ ἡ ἐκτέλεσις τῆς διαθήκης. Καὶ ἐὰν πρὸ ἢ μετὰ τὸν θάνατόν μου ἤθελεν ἀποθάνει ὁ Ἀδριανὸς Δίγγλης, ἐν τοιαύτῃ περιπτώσει διορίζω ἐκτελεστήν μου ἀντ' αὐτοῦ τὸν Δικηγόρον Δε Louigi Ganado.

Ἐν Μελίτῃ, Νοτάμπιλε, τῇ 18ῃ Ἀπριλίου 1879,

(ὑπογρ.) Ἰωάννης Νικολάου Παππαφῆς

Υ.Γ. Ἐὰν κατὰ τὸν θάνατόν μου θὰ ἦμην κάτοχος Γαλλικῶν χρεωγράφων ἐγγεγραμμένων ἐπ' ὀνόματί μου ἐν τῷ ἐθνικῷ χρέει τῆς Γαλλίας, ἢ ἄλλων χρεωγράφων εὐρισκομένων εἰς χεῖρας τῶν Κων Hottinguer & Co ἐν Παρισίοις, οἱ ἐκτελεσταί μου ὀφείλουσι νὰ πωλήσωσι τὰ εἰρημένα χρεώγραφα διὰ τῶν εἰρημένων Κυρίων Χόττιγκερ καὶ Σας κατὰ τρόπον ἐμπορικὸν ἐπωφελεῖ καὶ διὰ μέσου πληρεξουσίου ἐγγράφου πρὸς σύνταξιν τοῦ ὁποίου πρέπει νὰ συνεννοηθῶσιν οἱ ἐκτελεσταί μετὰ τῶν εἰρημένων Κυρίων Χόττιγκερ καὶ Σας.

(firmato Ἰωάννης Νικολάου Παππαφῆς

(ὑπογρ.) Δε Γ. Γ. Δεμπόνος.— P. L. Borg Emle, μάρτυς.—

V. P. Attard, μάρτυς.— Ἀχιλλεὺς Μιχάλεφ, Δημόσιος
Συμβολαιογράφος Μελίτης

Ἐπὶ τοῦ περικαλύμματος

Τῇ 18ῃ Ἀπριλίου 1879 ἐπὶ παρουσίᾳ ἐμοῦ Ἀχιλλέως Μιχάλεφ, δημοσίου Συμβολαιογράφου Μελίτης καὶ ἐπὶ παρουσίᾳ τῶν κάτωθι ὑπογεγραμμένων μαρτύρων, ἐχόντων τὰ ὑπὸ τοῦ νόμου ἀπαιτούμενα προσόντα, παρουσιάσθη αὐτοπροσώπως ὁ Κύριος Ἰωάννης Νικολάου Παππαφῆς, εὐπորος, υἱὸς τοῦ μακαρίτου Νικολάου, γεννηθεὶς ἐν Θεσσαλονίκῃ καὶ διαμένων ἐν Νοτάμπιλε, γνωστός μου, καὶ μοὶ ἐνεχείρισεν αὐτὸ τὸ ἔγγραφο ἢ ἔσφραγισμένον περικάλυμμα, δηλῶν ὅτι, ὅπως καὶ ἐν τῷ πρακτικῷ τῆς παραδό-

σεως δηλοῖ, τὸ ἔγγραφον ἢ περικάλυμμα αὐτὸ περιλαμβάνει τὴν διαθήκην του.

Ἐγένετο καὶ ἐδημοσιεύθη ἡ παροῦσα πράξις τῆς παραδόσεως (μετὰ προηγουμένην διαβεβαίωσιν αὐτοῦ τοῦ Κου Παππαφῆ) ἐν Μελίτῃ ἐν Νοτάμπιλε, ἐν τῇ οἰκίᾳ ἐν ἣ κατῴκει, ὁδὸς Σακκάγιας, ἀριθμ. 29, ἐπὶ παρουσίᾳ τῶν Κυρίων Φραγκίσκου They, εὐπόρου, υἱοῦ τοῦ μακαρίτου Πασχάλη, γεννηθέντος καὶ κατοικοῦντος ἐν Notabile, καὶ τοῦ διδάκτορος τῆς Ἰατρικῆς Ἰωσήφ Μιχάλεφ, υἱοῦ τοῦ μακαρίτου Φιλέδη γεννηθέντος ἐν Βαλλέττα καὶ διαμένοντος ἐν Notabile, μαρτύρων, οἵτινες κατὰ τὸ λέγειν των δὲν συνδέονται μὲ συγγένειαν πρὸς ἐμὲ τὸν Συμβουλευιογράφον ἢ τὸν ἐμφανισθέντα καὶ οὐδαμῶς κωλύονται ὑπὸ τῶν ὑπὸ τοῦ νόμου προβλεπομένων περιπτώσεων. (ὑπογρ.) Ἰ. Ν. Παππαφῆς, — Φραγκῖοκος They, μάρτυς, — Δε Φυσικὸς Ἰωσήφ Μιχάλεφ, μάρτυς — Ἀχιλλεὺς Μιχάλεφ, δημόσιος Συμβουλευιογράφος Μελίτης (ὑπογρ.) Δε G. G. Δεμπόνος. — R. L. Borg Emle μάρτυς. V. R. Attard, μάρτυς. — Ἀχιλλεὺς Μιχάλεφ, δημόσιος Συμβουλευιογράφος Μελίτης.

Ὅπισθεν τοῦ περικαλύμματος.

Ἡ παροῦσα μυστικὴ διαθήκη τοῦ εὐπόρου Ἰωάννου Νικολάου Παππαφῆ, γεννηθέντος ἐν Θεσσαλονίκῃ καὶ διαμένοντος ἐν Notabile τῆς Μελίτης, παρουσιάσθη ὑπὸ τοῦ Συμβουλευιογράφου Ἀχιλλέως Μιχάλεφ, ἐπὶ παρουσίᾳ τοῦ ἐνδοξωτάτου νομοδιδασκάλου Λορέντζου Xuereb, δικαστοῦ ἐδρεύοντος ἐν τῷ δευτέρῳ τμήματι τοῦ πολιτικοῦ Δικαστηρίου τῆς Α. Μεγαλειότητος. (ὑπογρ.) Sal. Frendo, Berge. — Ἀχιλλεὺς Μιχάλεφ, δημόσιος Συμβουλευιογράφος Μελίτης, S. Xuereb, δικαστής.

ΔΙΑΘΗΚΗ ΔΕΥΤΕΡΑ ΤΟΥ ΙΩΑΝΝΟΥ Ν. ΠΑΠΠΑΦΗ

Ὁ ὑποφαινόμενος Ἰωάννης Νικολάου Παππαφῆς, τροποποιῶν τὴν διαθήκην μου τῆς 18ης Ἀπριλίου 1879, νομίμως κατατεθεῖσαν παρὰ τῷ δευτέρῳ τμήματι τοῦ πολιτικοῦ Δικαστηρίου τῆς Α. Μεγαλειότητος, διάτασσω διὰ τῆς παρούσης διαθήκης τὰ ἑξῆς.

I. Κατὰ Δεκέμβριον τοῦ 1879 καὶ Ἀπρίλιον τοῦ 1880, μετεβίβασα καὶ ἐνέγραψα διὰ τῶν ἐν Παρισίοις Κυρίων Hottinguer & Co εἰς τὸ δημόσιον χρέος τῆς Γαλλίας τοῦ 3 % *εἰσόδημα ἐτήσιον (rente) 12.000 φράγκων πρὸς ὄφελος καὶ ἐπ' ὀνόματι τῶν δημοσίων Σχολείων καὶ τοῦ ἐν Θεσσαλονίκῃ Ἑλληνικοῦ Ὁρθοδόξου Νοσοκομείου*. Πραγματοποιήσας τοιοῦτοτρόπως τὸ κληροδότημα τὸ ἀναφερόμενον ἐν τῇ δωδεκάτῃ παραγράφῳ τῆς ῥηθείσης Διαθήκης, καταργῶ τὴν εἰρημένην δωδεκάτην παράγραφον ἀναφορικῶς τοῦ εἰρημένου κληροδοτήματος, ὥσάν νὰ μὴ εἶχε ποτὲ γραφῇ ὑπὸ τὸν ὅρον ὅμως ἵνα μένῃ ἀμετάβλητος καὶ ἔχει τὸ κύρος αὐτῆς ἢ διὰ τοῦ

αὐτοῦ παραγράφου ἐπιβαλλομένη ὑποχρέωσις εἰς τοὺς ἀρμοδίους Διευθυντάς τῶν εἰρημένων Καταστημάτων, τοῦ νὰ πληρώνωσι 50 φράγκα κατὰ μῆνα εἰς τὴν ἀνεψιάν μου Δόμναν, ἀδελφὴν τοῦ ἀνεψιοῦ μου Ἀντωνίου Κανέλλη, ἐφ' ὅσον ζῇ αὕτη, δηλ. ἕκαστον κατάστημα θὰ πληρώνη κατὰ μῆνα 25 φράγκα.

Ἐκτὸς τοῦ εἰρημένου κληροδοτήματος τοῦ εἰσοδήματος (rente) τῶν 12.000 φράγκων πρὸς αἰωνίαν βοήθειαν τῶν εἰρημένων δύο Καταστημάτων, ἐνέγραψα ἐπ' ὀνόματι τῶν αὐτῶν Καταστημάτων ἐτήσιον εἰσόδημα φράγκων 4.000, τῶν ὁποίων τὰ τοκομερίδια πρέπει μετὰ τὸν θάνατόν μου νὰ χρησιμεύωσιν ὡς μέσα πρὸς ἐκτέλεσιν τῶν διατάξεών μου τῶν περιλαμβανομένων ἐν τῇ ἐνάτῃ παραγράφῳ τῆς παρούσης Διαθήκης, ὡς θέλω ἐκθέσει ἐν τῇ αὐτῇ παραγράφῳ.

II. Ἐν τῇ προμνημονευθείσῃ Διαθήκῃ μου τῆς 18ης Ἀπριλίου 1879 κληροδοτεῖται ποσὸν 10.000 ἀγγλικῶν λιρῶν πρὸς ὄφελος τοῦ ἐν Ἀθήναις ὑπάρχοντος Ὁρφανοτροφείου, τοῦ ἰδρυθέντος ὑπὸ τοῦ Γεωργίου καὶ Αἰκατερίνης Χατζῆ Κώνστα, ὃν φέρει καὶ τὸ ὄνομα, ἐκ τοῦ ὁποίου ὅμως ποσοῦ ἀφαιρεθῇσονται 1.000 λίραι στερλίνας προσφερθεῖσαι τῷ εἰρημένῳ καταστήματι ἀνωνύμως ὑπ' ἐμοῦ κατὰ τὸ 1877 διὰ τῶν κυρίων Baring Brothers & Co. Κατὰ συνέπειαν ἐπέτυχον διὰ μέσου τῶν Κυρίων Hottinguer & Co ἐν Παρισίοις ὥστε τὸ εἰρημένον κατάστημα ν' ἀναγνωρισθῇ ὑπὸ τοῦ Γαλλικοῦ Θησαυροφυλακίου, ἐνέγραψα δὲ πρὸς ὄφελος αὐτοῦ ἐτήσιον εἰσόδημα (rente) 7.900 φράγκων· πρὸς ἀπόκτησιν δὲ τούτου ἐπλήρωσα φράγκα 221,787.45 ἑκατ. ἥτοι λίρας στερλίνας 8,871 - 9. σελίνια καὶ 11 δηνάρια ὑπολογιζομένης τῆς στερλίνας λίρας πρὸς 25 φράγκα, ὅπως φαίνεται ἐν τῷ βιβλίῳ μου «Omnia C.» σελ. 78, καὶ ἐκ τῶν ἐπιστολῶν τῶν Κων Hottinguer & Co, τῶν εὑρισκομένων εἰς τὸ μικρὸν κινητὸν ἐρμάριόν μου ἀναφερόμενον ἐνταῦθα. Τὸ εἰρημένον ποσὸν τῶν 8,871 λιρῶν στερλινῶν 9 σελινίων καὶ 11 δηναρίων προστιθέμενον εἰς τὰς δηθείσας 1.000 λίρας στερλίνας τὰς δωρηθείσας ὑπ' ἐμοῦ κατὰ τὸ 1877, καὶ προστιθεμένων εἰσέτι 128 λιρῶν στερλινῶν 10 σελινίων καὶ 1 δηναρίου, ἅτινα θέλω, ἵνα οἱ ἐκτελεσταὶ μου δώσωσιν εἰς τοὺς Διευθυντάς τοῦ εἰρημένου Ὁρφανοτροφείου, ἀποτελοῦν τὸ εἰρημένον κληροδότημα τῶν 10.000 λιρῶν στερλινῶν, πραγματοποιήσας δὲ τὸ κληροδότημα, ὅπερ ἤθελον νὰ κληροδοτήσω τῷ εἰρημένῳ Ὁρφανοτροφείῳ, καταργῶ ὡς πρὸς τὸ κληροδότημα τοῦτο τὸν εἰρημένον δέκατον τρίτον παράγραφον, ὡσὰν νὰ μὴ εἶχε γραφῇ ποτέ, ἐπιβεβαιῶν ὅμως ὅπως καὶ πάλιν ἐπιβεβαιῶ τὴν ὑποχρέωσιν τὴν ἐπιβαλλομένην δι' αὐτοῦ εἰς τοὺς ἀντιπροσώπους τοῦ αὐτοῦ Ὁρφανοτροφείου τοῦ νὰ πληρώνωσι τῇ ἀνεψιᾷ μου Μαρίᾳ, χήρᾳ Ἀχελοῖδου ἐφ' ὅσον ζῇ τὸ μηνιαῖον ποσὸν 100 φράγκων εἰς τὸ ὁποῖον ποσὸν προσθέτω ἐνταῦθα καὶ τὸ ποσὸν τὸ ἀναγκαῖον διὰ τὰ ἔξοδα τῆς ταφῆς της κατὰ τὸν θάνατόν της.

III. Κληροδοτῶ τὸ ποσὸν 2.000 λιρῶν, ἵνα διανεμηθῶσιν ἐξ ἴσου μεταξὺ τοῦ Θεοδώρου, υἱοῦ τοῦ ἀνεψιοῦ μου Ἀντωνίου Κανέλλη, καὶ τῶν τριῶν θυγατέρων τοῦ μακαρίτου ἀνεψιοῦ μου Δημητρίου Ἑμμανουήλ, ἐὰν δὲ μία ἐκ τῶν τριῶν κληροδοτουμένων ἤθελεν ἀποθάνει πρὸ ἐμοῦ, θέλω ἵνα τὸ μερίδιον αὐτῆς δοθῇ εἰς τοὺς νομίμους κληρονόμους τῆς ἰδίας. Κληροδοτῶν ὅμως τὸ κληροδοτόημα τοῦτο εἰς τοὺς εἰρημένους παρανεψιούς μου δὲν ἐννοῶ νὰ ἀποκλείσω αὐτοὺς τοῦ ἄλλου κληροδοτήματος τοῦ περιεχομένου ἐν τῇ παραγράφῳ 15ῃ τῆς εἰρημένης διαθήκης μου τῆς 18ης Ἀπριλίου 1879.

IV. Κληροδοτῶ τὸ ποσὸν 200 λιρῶν στερλινῶν τῷ κυρίῳ Παντιᾷ Ε. Πετροκοκκίνῳ μεγαλειτέρῳ υἱῷ τοῦ κυρίου Εὐστρατίου, ἐκ τῶν ὁποίων ὀφείλει νὰ κρατήσῃ δι' ἑαυτὸν 50 λίρας, τὸ δὲ ὑπόλοιπον νὰ δώσῃ εἰς τὸν πατέρα του, ἵνα τὸ μοιράσῃ μεταξὺ τῶν μελῶν τῆς οἰκογενείας του καὶ ὅπως ἤθελεν ἐγκρίνει.

V. Ἀποκληρῶ τῆς περιουσίας μου καὶ παντὸς κληροδοτήματος ἢ πλεονεκτήματος οἰουδήποτε υἱὸν τῶν ἀνεψιῶν μου μὴ γεννημένον ἐκ νομίμου γάμου (καὶ ἐὰν συνεπέα γάμου ἢ ἄλλως πως ἤθελε νομιμοποιηθῇ), ἔξαιρουμένου κατὰ πᾶσαν περίπτωσιν τοῦ εἰρημένου Θεοδώρου Κανέλλη.

VI. Ἀνακαλῶ καὶ τελείως καταργῶ τὸ ἐξ 8.000 λιρῶν στερλινῶν κληροδοτόημα τὸ κληροδοτηθὲν πρὸς ὄφελος τοῦ Πολυτεχνείου Ἀθηνῶν διὰ τοῦ 14ου παραγράφου τῆς εἰρημένης Διαθήκης μου τῆς 18ης Ἀπριλίου 1879.

VII. Διὰ τοῦ πρώτου παραγράφου τῆς ῥηθείσης Διαθήκης μου ἐκληροδότησα τῇ συζύγῳ μου ἐν ἀπολύτῳ κυριότητι πᾶν ὅ,τι ἐκ τῆς περιουσίας μου κατὰ τὸν θάνατόν μου ἤθελεν εὐρεθῇ ἐν τῇ ἐν Βαλλέττα οἰκίᾳ μου, ὡς καὶ ἐν τῇ ἐν Notabile, ὅπου νῦν κατοικῶ, ἢ ἐν πάσῃ ἄλλῃ οἰκίᾳ, ἣν κατὰ τὴν εἰρημένην ἐποχὴν ἔχω ἢ κρατῶ πρὸς χρῆσίν μου, ἐδήλωσα δὲ ὅτι ἐν τῷ κληροδοτήματι ἐκείνῳ συμπεριλαμβάνονται παντὸς εἶδους πράγματα συμπεριλαμβανομένων καὶ τῶν χρημάτων καὶ ἀποκλειομένων ἄλλων. Νῦν ὅμως θέλω, ἵνα τὰ χρήματα καὶ γραμμάτια ὁποιαδήποτε τῶν δύο τραπεζῶν Μελίτης τὰ εὐρεθισόμενα κατὰ τὸν θάνατόν μου εἰς οἰανδήποτε τῶν οἰκιῶν μου μὴ συμπεριληφθῶσι, καὶ δὲν πρέπει νὰ ὑπονοῶνται ὡς συμπεριλαμβανόμενα εἰς τὸ εἰρημένον κληροδοτόημα.

VIII. Ἀνακαλῶ τὸν διορισμὸν τῶν κληρονόμων τὸν γενόμενον ἐν τῇ εἰρημένῃ διαθήκῃ μου τῆς 18ης Ἀπριλίου 1879, ἀφίνω ὅμως εἰς ἕκαστον τῶν ἀνεψιῶν μου, τὸν Νικόλαον Παππαῆν, υἱὸν τοῦ μακαρίτου ἀδελφοῦ μου Γρηγορίου, καὶ τὸν Ἀντώνιον Κανέλλην, υἱὸν τῆς μακαρίτιδος ἀδελφῆς μου Μαρίας, ὡς κληροδοτόημα τὸ ποσὸν 3.000 λιρῶν στερλινῶν, ἐὰν θὰ ἐπιζήσωσιν ἐμοῦ.

IX. Καθιστῶ γενικὸς κληρονόμους μου τοὺς κατὰ καιρὸν ἄνω εἰρημένους Ἐφόρους τῶν Σχολείων καὶ τοῦ Νοσοκομείου τῆς Κοινότητος Θεσσαλονίκης (οἵτινες ἐκλέγονται πάντοτε παρὰ τῶν ἀντιπροσώπων τῆς ἐν τῇ

ΙΩΑΝΝΗΣ ΠΑΠΑΦΗΣ

αὐτῇ πόλει Ἑλληνικῆς Κοινότητος) μετὸν σκοπὸν καὶ τὴν ὑποχρέωσιν νὰ ἰδρύνωσιν ἐν τῇ εἰρημένῃ πόλει ἄσυλον διαρκὲς ὀνομασθησόμενον «Γηροκομεῖον Μελίτη» ἄνευ οὐδενὸς ἄλλου διακριτικοῦ σημείου ἢ προσθήκης, ἔνθα θὰ καταφεύγωσι καὶ συντηρῶνται τελείως γέροντες, πτωχοί, ἢ ἀνίκανοι δι' ἐργασίαν ἀμφοτέρων τῶν φύλων, ἀνήκοντες εἰς τὴν Ἑλληνικὴν Ὁρθόδοξον Ἐκκλησίαν· τὸ ἄσυλον τοῦτο πρέπει νὰ ἔχῃ μέγεθος δυνάμενον νὰ περιλαμβάνῃ τοὐλάχιστον 150 πρόσωπα.

Χ. Ὡς μέσα τῆς ἐν τῇ προηγουμένῃ παραγράφῳ περιεχομένης διατάξεως, δηλ. πρὸς ἴδρυσιν καὶ συντήρησιν τοῦ εἰρημένου «Γηροκομεῖον Μελίτη» ὀρίζω τὰ τοκομερίδια τοῦ εἰσοδήματος (Rente) 4.000 τεσσάρων χιλιάδων φράγκων, ἀναφερομένων ἐν τῇ πρώτῃ παραγράφῳ τῆς παρούσης διαθήκης μου, ὡς καὶ τὰ τοκομερίδια ἄλλων ποσῶν ῥάντας, ἅτινα διαρκούσης τῆς ζωῆς μου ἐνέγραφα ἐπ' ὀνόματι τῶν εἰρημένων καταστημάτων Θεσσαλονίκης. Θέλω δὲ ἵνα οἱ ἐκτελεσταὶ μου διὰ τὸν αὐτὸν σκοπὸν, ἀφοῦ πραγματοποιήσωσι τὴν περιουσίαν μου καὶ ἐκτελέσωσιν ὅλας τὰς λοιπὰς διατάξεις μου, καὶ πληρώσωσιν ὅλα τὰ ἔξοδα διὰ τὴν ἐκτέλεσιν τῶν διαθηκῶν μου, δώσωσι τὸ ἐπίλοιπον εἰς τοὺς Κυρίους Hottinguer & Co, ἵνα χρησιμοποιήσωσιν αὐτὸ οἱ εἰρημένοι Κύριοι πρὸς ἀπόκτησιν Γαλλικῆς Ῥάντας 3⁰/₁₀ ἐπ' ὀνόματι τῶν εἰρημένων Σχολείων καὶ τοῦ εἰρημένου Νοσοκομεῖου Θεσσαλονίκης.

Θέλω δὲ ἵνα, ἅμα ἀποκτηθῇ τοιουτοτρόπως Γαλλικὴ Ῥάντα καὶ ἐγγραφῇ ἐπ' ὀνόματι τῶν εἰρημένων Καταστημάτων Θεσσαλονίκης, παραδώσωσιν ἀμέσως οἱ Κοι Χότιγγερ καὶ Σας εἰς τοὺς ἐκτελεστάς μου τὰ σχετικὰ πιστοποιητικὰ τῆς τοιαύτης ῥάντας.

XI. Θέλω ὥστε ἡ ἰδιοκτησία τῆς ῥάντας τῆς κληροδοθηθείσης ὑπ' ἐμοῦ πρὸς διαρκὴ βοήθειαν τῶν εἰρημένων Καταστημάτων Θεσσαλονίκης, τοῦ ῥηθέντος Ὁρφανοτροφείου Ἀθηνῶν καὶ τοῦ εἰρημένου ἀσύλου «Γηροκομεῖον Μελίτη» νὰ μὴ δύναται ποτὲ ν' ἀπαλλοτριωθῇ καὶ ἵνα τὰ Καταστήματα ταῦτα, τὸ ὀρφανοτροφεῖον καὶ ἄσυλον λαμβάνωσι πρὸς βοήθειαν μόνον τὰ τοκομερίδια τῆς εἰρημένης Ῥάντας χωρὶς ποτὲ ν' ἀπαλλοτριούται τὸ κεφάλαιον ἢ ἰδιοκτησία τῆς Ῥάντας, ὡς ἐκ τούτου διατάσσω ὥστε ὅλα τὰ πιστοποιητικὰ τῆς Ῥάντας, δηλ. τὰ εὑρεθησόμενα ἐν τῇ οἰκίᾳ μου ἐπ' ὀνόματι τῶν εἰρημένων καταστημάτων Θεσσαλονίκης καὶ ἐπ' ὀνόματι τοῦ εἰρημένου ὀρφανοτροφείου Ἀθηνῶν, καθὼς καὶ τὰ τῆς ῥάντας, ἥτις θὰ ἐγγραφῇ, ὡς εἶπον προηγουμένως, μετὰ τὸν θάνατόν μου ἐπ' ὀνόματι τῶν αὐτῶν καταστημάτων Θεσσαλονίκης, καὶ τὰ τῆς εἰρημένης ῥάντας τῶν 4.000 φράγκων, τῶν ἀναφερομένων ἐν τῇ πρώτῃ παραγράφῳ τῆς παρούσης διαθήκης, ὅλα ταῦτα τὰ πιστοποιητικὰ διατάσσω ν' ἀποσταλῶσι παρὰ τῶν ἐκτελεστῶν μου εἰς τὴν ἐν Ἀθήναις Ἑλληνικὴν Τράπεζαν, ἢ εἰς τὸ ἐν τῇ αὐτῇ πόλει Ὑπαστυφυλάκιον τῆς Ἑλληνικῆς Κυβερνήσεως, ἢ εἰς ἄλλον τινὰ τόπον, ὃν

ἤθελον προτείνει οἱ Κύριοι Hottinguer & Co, ἵνα διαμένωσι διαρκῶς ἐκεῖ ὡς ἀσφάλεια πρὸς ἐπίτευξιν τοῦ εἰρημένου σκοποῦ μου. Ἐὰν ὅμως οἱ Κύριοι Hottinguer & Co θὰ ἔλεγον ὅτι ὁ σκοπός μου ἡδύνατο νὰ ἐπιτευχθῇ δι' ἄλλου μέσου, τοῦτο πρέπει νὰ γίνῃ παραδεκτόν.

XII. Ἀφοῦ συμπληρωθῇ ἡ ἰδρυσις τοῦ εἰρημένου ἀσύλου καὶ ἀρξηται λειτουργοῦν, θέλω ὥστε κατ' ἔτος οἱ κατὰ καιροὺς Διευθύνται τοῦ ἀσύλου δημοσιεύωσιν ἐν ἐφημερίδι τινὶ τῆς Θεσσαλονίκης ἔκθεσιν ἀποδεκτὴν ὑφ' ὅλων τῶν ἀντιπροσώπων τῆς Ἑλληνικῆς Κοινότητος καὶ δεικνύουσαν τὸ ἐνεργητικὸν καὶ τὴν χρῆσιν τῆς Ῥάντας τῆς προωρισμένης διὰ τὸ εἰρημένον ἀσυλον καὶ τὸν ἀριθμὸν τῶν ἐν αὐτῷ συντηρουμένων προσώπων.

XIII. Θέλω, ἵνα τὸ ἀσυλον διατελῇ ὑπὸ τὴν ὑψηλὴν προστασίαν τοῦ Ἑλληνος Ὁρθοδόξου Ἐπισκόπου Θεσσαλονίκης καὶ ὑπὸ τὴν ἐπίσημον ἐπιτήρησιν τῶν εἰρημένων ἀντιπροσώπων τῆς Ἑλληνικῆς Κοινότητος. Ἀπαξ ἢ δις τοῦ ἔτους ὁ Ἐπίσκοπος θὰ δύνηται νὰ μεταβαίῃ εἰς τὸ ἀσυλον, ἵνα ἐπιβλέπῃ τὴν ἐσωτερικὴν Διεύθυνσιν τοῦ ἀσύλου, ἐν τοιαύτῃ δὲ περιπτώσει οἱ Διευθύνται τῷ δίδωσι 50 φράγκα.

Παρακαλῶ τὸν εἰρημένον Ἐπίσκοπον, ἵνα, ἐὰν ἤθελε λάβει πληροφορίας παρ' ἀξιοτίμου τινὸς προσώπου διαμένοντος ἐν τῷ τόπῳ, ὅτι μέρος τῶν τοκομεριδίων τῶν προωρισμένων πρὸς συντήρησιν τοῦ ἀσύλου διετίθετο ἄλλως πῶς, κοινοποιῇ τὸ γεγονός τοῦτο εἰς τοὺς εἰρημένους ἀντιπροσώπους, οἵτινες νὰ τιμωρῶσι τοὺς ἐνόχους ἀναθέτοντες τὰ καθήκοντα αὐτῶν εἰς ἄλλους διευθυντὰς τῶν Σχολείων καὶ τοῦ Νοσοκομείου.

XIV. Διορίσας γενικοὺς κληρονόμους μου τοὺς κατὰ καιρὸν Διευθυντὰς τῶν εἰρημένων Σχολείων καὶ τοῦ εἰρημένου Νοσοκομείου Θεσσαλονίκης, δὲν ἐννοῶ ὥστε οἱ Διευθύνται οὗτοι ν' ἀναμίξωσιν ἢ ἐνώσωσι τὴν Διεύθυνσιν τοῦ ἀσύλου τούτου, οὐδεμία δὲ σχέσις θέλω γὰρ ὑπάρχει μεταξύ τοῦ ἀσύλου τούτου καὶ τῶν εἰρημένων Καταστημάτων.

XV. Ὡς ἐκτελεστὰς τῶν ἐν τῇ διαθήκῃ διατάξεών μου ὁρίζω καὶ πάλιν τοὺς ὑπ' ἐμοῦ ἤδη ὀρισθέντας διὰ τῆς διαθήκης μου τῆς 18ης Ἀπριλίου 1879 μὲ τὰς ἐξῆς τροποποιήσεις. Πρῶτον, ἀντὶ τοῦ ἀνεψιοῦ μου Ἀντωνίου Κανέλλη, διορίζω τὸν κύριον Ἀλφρέδον Χριστιάν, υἱὸν τοῦ μακαρίτου Σαμουήλ. Δεύτερον, ἐπειδὴ δὲν ἐξεπληρώθη κατὰ τύχην ἡ περίπτωσις, δι' ἣν εἶχον διορίσει ἐν ἐκείνῃ τῇ διαθήκῃ τὸν κύριον Δρ. Λουδοβίκον Γαννάδον, ἀνακαλῶ τὸν διορισμὸν τοῦτον, καὶ ἐπειδὴ ὁ Σιρ Ἀδριανὸς Δίγγλης, ἐν τῇ ιδιότητι αὐτοῦ ὡς πρώτου δικαστοῦ Μελίτης, δὲν δύναται πλέον νὰ εἶναι εἰς ἐκ τῶν ἐκτελεστῶν μου, διορίζω ἀντ' αὐτοῦ τὸν Δρ. Ἰωσήφ Καρμπόνην, ἐπὶ τοῦ παρόντος δικηγόρον τοῦ Στέμματος, ἐν ἣ δὲ περιπτώσει οὗτος δι' αἰτίαν τινὰ δὲν θὰ θελήσῃ ἢ δὲν θὰ δυνηθῇ νὰ δεχθῇ τὸ βάρος τοῦτο, τότε ν' ἀναπληροῖ αὐτὸν ὁ ὑπὸ τοῦ εἰρημένου Σιρ Ἀδριανοῦ Δίγγλη

ἐκλεχθισόμενος. Παρακαλῶ δὲ τὸν Σὶρ Δίγγλην νὰ ἐκλέξῃ πρόσωπον κατάλληλον τῇ περιστάσει.

XVI. Ἐν τῇ ῥηθείᾳ διαθήκῃ μου τῆς 18ης Ἀπριλίου 1879, διέταξα, ἵνα, ἀφοῦ ἐκτελεσθῶσιν ὅλα τὰ ὑπὸ τῆς διαθήκης μου διατασσόμενα, τὰ ἔγγραφα μου ὅλα καὶ τὰ βιβλία μου παραδοθῶσιν εἰς τὸν εἰρημέμον ἀνεψιόν μου Ἀντώνιον Κανέλλην. Νῦν ὅμως θέλω, ἵνα, ἅμα λάβῃ τελείως πέρας ἡ ἐκτέλεσις τῶν διαθηκῶν μου, ὅλα τὰ ἔγγραφα μου καὶ βιβλία, ἅτινα οἱ ἐκτελεσταί μου ἤθελον λάβει ἐκ τῆς οἰκίας μου πρὸς ἐκπλήρωσιν τῶν διαθηκῶν μου, ἀποσταλῶσι παρ' αὐτῶν τῶν ἰδίων ἐκτελεστῶν μου πρὸς τοὺς Γενικοὺς κληρονόμους μου, μετὰ ἐπισυνημμένου λογαριασμοῦ τῆς διοικήσεως ἡ φύλλον δεικνύον τὴν ἐκκαθάρισιν τῆς περιουσίας μου. Εἰδοποιῶ ὅμως τοὺς ἐκτελεστάς μου ὅτι εἰς ἓν μικρὸν ἐρμάριον κινητὸν καὶ κεκλεισμένον εὐρίσκονται ἐν τῷ τμήματι τῷ ἐπιγραφομένῳ «ὁδηγὸς τῶν ἐκτελεστῶν μου» διάφορα ἔγγραφα, ἀναγκαιότατα διὰ τὴν διεύθυνσιν τῆς περιουσίας μου καὶ τὴν ἐκτέλεσιν τῶν τελευταίων θελήσεών μου, ἐπιθυμῶ δὲ ἵνα ἀναγνώσωσιν ὅλα καὶ ἰδίως βιβλιάριόν τι γεγραμμένον ὑπ' ἐμοῦ ἰδιοχείρως.

XVII. Ἐν τῇ αὐτῇ διαθήκῃ τῆς 18ης Ἀπριλίου 1879 παρήγγελλον ὥστε ἡ ἐκτέλεσις τῶν τελευταίων θελήσεών μου ἀποπερατωθῇ ἐντὸς δύο ἐτῶν ἀπὸ τοῦ θανάτου μου. Νῦν ὅμως θέλω, ἵνα ἡ προθεσμία αὕτη θεωρηθῇ μεταβληθεῖσα, ἀφήνων ἐλευθέρους τοὺς ἐκτελεστάς μου ἐν τοῖς συνδυασμοῖς αὐτῶν κατὰ τὰς περιστάσεις. Οἱ ἐκτελεσταί μου, ἀγγέλλοντες εἰς τοὺς Κους Baring Brothers & Co τὸν θάνατόν μου, ὀφείλουσι νὰ ἐξουσιοδοτήσωσι νὰ πέμψωσι εἰς τοὺς Κους Hottinguer & Co πρὸς εἰσπραξίν ὅλα τὰ τοκομερίδιά μου Coupons τὰ πληρωτέα ἐν Παρισίοις, ἀκριβῶς ὅπως ἔκαμον ζῶντος ἐμοῦ.

XVIII. Θέλω ὥστε ἐπὶ τοῦ ἐν τῷ κοιμητηρίῳ «Braxia» τάφου μου νὰ τεθῇ ἀπλουστάτῃ πλὰξ μὲ τὴν ἐξῆς ἐπιγραφὴν :

«Ἐνταῦθα κεῖται Ἰωάννης Νικολάου Παππαφῆ, γεννηθεὶς ἐν Θεσσαλονίκῃ τῷ 1792, ἔλθων εἰς Μάλταν τῷ 1810 καὶ ἀποθανὼν τῇ . . .

Rabato τῆς Notabile τῇ 28ῃ Νοεμβρίου 1883

(Ἵπογρ.) Ἰωάννης Νικολάου Παππαφῆ (L. S.)

Υ. Γ. Πρὸς ἀνάμνησιν τῆς πρὸς τὸν Σὶρ Ἀδριανὸν Δίγγλην μακρᾶς καὶ εἰλικρινοῦς φιλίας μου, παρακαλῶ τὴν σύζυγόν μου νὰ δώσῃ τῷ εἰρημένῳ Κυρίῳ τὴν ἀργυρᾶν συσκευὴν (servizio) ἐξωτερικῆς ἐργασίας, συνισταμένην ἀπὸ μίαν καφετιέραν, μίαν τσαέραν, μίαν ζαχαροθήκην καὶ γαλακτοδοχεῖον. Θέλω ὅμως ἵνα οἱ ἐκτελεσταί μου πληρώσωσι τῇ συζύγῳ μου τὸ ἀντίτιμον αὐτῆς.

(Ἵπογρ.) Ἰωάννης Νικολάου Παππαφῆ

(Ἵπογρ.) Δρ. Ἰωσήφ Γαουδένσιος Δεμπόνος.— P. L. Borg Emlé, μάρτυς.— V. P. Attard, μάρτυς.— Ἀχιλλεὺς Μιχάλεφ, δημόσιος συμβολαιογράφος Μελίτης.

Ἐπὶ τοῦ περικαλύμματος

Τῇ 28ῃ Νοεμβρίου 1883 ἐνώπιον ἐμοῦ Ἀχιλλέως Μιχάλεφ, δημοσίου συμβολαιογράφου ἐν Μελίτῃ, καὶ ἐνώπιον τῶν κάτωθι ὑπογεγραμμένων ἀρμοδίων μαρτύρων παρουσιάσθη αὐτοπροσώπως ὁ Κύριος Ἰωάννης Νικολάου Παππαφῆ, εὐπόρος υἱὸς τοῦ μακαρίτου Νικολάου, γεννηθεὶς ἐν Θεσσαλονίκῃ καὶ διαμένων ἐν Ῥαβιάτῳ τῆς Νοτάμπιλε, γνωστὸς ἐμοί, καὶ μοὶ ἐνεχείρισε τοῦτο τὸ ἔγγραφον ἢ ἐσφραγισμένον φάκελλον, δηλώσας ὁ Κος Παππαφῆς ἐν τῷ περὶ τῆς παραδόσεως ταύτης πρακτικῷ, ὅπως δηλοῖ ὅτι τὸ ἔγγραφον αὐτὸ ἢ ἐσφραγισμένος φάκελλος περιέχει τὴν διαθήκην του.

Ἡ παροῦσα προᾶξις τῆς καταθέσεως ἐγένετο καὶ ἐδημοσιεύθη (μετὰ προηγουμένην διαβεβαίωσιν τοῦ εἰρημένου Κον Παππαφῆ περὶ τῆς σημασίας τῆς αὐτῆς πράξεως) ἐν Μελίτῃ, ἐν τῷ εἰρημένῳ Ῥαβιάτῳ τῆς Νοτάμπιλε, ἐν τῇ οἰκίᾳ ἐν ἣ κατῴκει, κειμένη ἐν ὁδῷ Βοσκέτου ἀρ. 41, ἐπὶ παρουσίᾳ τοῦ διδάκτορος τῆς Ἰατρικῆς Ἰωσήφ Γαουδεντίου Δεμπόνου, υἱοῦ τοῦ μακαρίτου Νικολάου, γεννηθέντος ἐν Casale Zellug καὶ κατοικοῦντος ἐν τῷ εἰρημένῳ Ῥαβιάτῳ, καὶ Φραγκίσκου They, εὐπόρου, υἱοῦ τοῦ μακαρίτου Πασχάλη, γεννηθέντος καὶ διαμένοντος ἐν τῷ αὐτῷ Ῥαβιάτῳ μαρτύρων, μὴ συγγενευνόντων κατὰ τὴν μαρτυρίαν πρὸς τὸν εἰρημένον Κον Παππαφῆν οὐτε πρὸς ἐμὲ Συμβολ. ἐντὸς τῶν ὑπὸ τοῦ νόμου προβλεπομένων βαθμῶν.

(Ῥυπογρ.) Ἰωάννης Νικολάου Παππαφῆ.— Δρ. Ι. Γ. Δεμπόνος, μάρτυς.— Φραγκῖσκος They, μάρτυς.— Ἀχιλλεὺς Μιχάλεφ, δημόσιος Συμβολαιογράφος Μελίτης.

(Ῥυπογρ.) Δρ. Ι. Γ. Δεμπόνος.— Ρ. L. Borg Emle, μάρτυς.— V. P. Attard, μάρτυς.— Ἀχιλλεὺς Μιχάλεφ, δημόσιος Συμβολαιογράφος Μελίτης.

Ὅπισθεν τοῦ περικαλύμματος

Τῇ 1ῃ Δεκεμβρίου 1883

Ὁ Συμβολαιογράφος Ἀχιλλεὺς Μιχάλεφ παρουσίασε τὸν παρόντα φάκελλον κεκλεισμένον καὶ ἐσφραγισμένον περιέχοντα τὴν μυστικὴν διαθήκην τοῦ Ἰωάννου Νικολάου Παππαφῆ, εὐπόρου, υἱοῦ τοῦ Νικολάου, γεννηθέντος ἐν Θεσσαλονίκῃ καὶ διαμένοντος ἐν Ῥαβιάτῳ τῆς Νοτάμπιλε ἐπὶ παρουσίᾳ τοῦ ἐνδοξοτάτου Κον Δρα Λορέντζου Χυερεβ, δικαστοῦ τοῦ δευτέρου τμήματος τοῦ πολιτικοῦ δικαστηρίου τῆς Α. Μεγαλειότητος.

(Ῥυπογρ.) Νοτ. Μ. Λαρόζα, ἀρχαιοφύλαξ. Ἀχιλλεὺς Μιχάλεφ, δημόσιος Συμβολαιογράφος Μελίτης. Α. Χυερεβ, δικαστής.

Ὁ ὑποφαινόμενος Συμβολαιογράφος πιστοποιῶ ὅτι τὸ ἄνωτέρω ἔγ-

γραφον ἔντυπον, εἶναι ἀκριβὲς ἀντίγραφον τοῦ πρωτοτύπου φυλαττομένου παρ' ἐμοί.

Βαλλέττα, Μελίτης, τῇ 9ῃ Ἀπριλίου 1886

Luod Attester

Ἀχιλλεὺς Μιχάλεφ

δημόσιος Συμβολαιογράφος Μελίτης Πιστοποιεῖ

Ἐπικυροῦται τὸ γνήσιον τῆς ἀνωτέρω ὑπογραφῆς τοῦ Κου Ἀχιλλέως Μιχάλεφ, δημοσίου Συμβολαιογράφου τῆς νήσου Μελίτης.

Ὁ πρῶτος Γραμματεὺς

Μελίτη 12ῃ Ἀπριλίου 1886

Emilio di Petri

(Τ.Σ.)

Νο 28

Ὑπογραμματεὺς τῆς Κυβερνήσεως

Ἡμεῖς, διευθύνων τὸ Γενικὸν Προξενεῖον τῆς Τουρκίας ἐν Μελίτη, ἐπικυροῦμεν τὸ γνήσιον τῆς ἀνω ὑπογραφῆς τοῦ Κυρίου Ἐμιλίου δι Πέτρι, βοηθοῦ τῆς Γραμματείας τῆς Κυβερνήσεως ἐν Μελίτη, ὡς καὶ τὸ ἀκριβὲς τοῦ περιεχομένου τοῦ ἔγγραφου.

Πρὸς πίστῳσιν τούτου ὑπογράφομεν θέτοντες καὶ τὴν ἐπίσημον σφραγίδά μας.

Νο 262

Μελίτη τῇ 12ῃ Ἀπριλίου 1886

12 Ἀπριλίου 85

Ὁ διευθύνων τὸ Γενικὸν Προξενεῖον
Chy. NChrmpril

(Τ. Σ.)

Ἱερὰ Μητρόπολις Θεσσαλονίκης

(Τ. Σ.) Ἀριθμ. Πρωτ. 460

Ἡ ἀνάγνωσις τῶν ἀνωτέρω δύο διαθηκῶν τοῦ ἀειμνήστου Ἰωάννου Ν. Παππαφῆ ἀποδεικνύει τὸ πρακτικὸν πνεῦμα, τὴν ταπεινοφροσύνην, τὴν φιλοπατρίαν, τὴν θρησκευτικὴν εὐλάβειαν καὶ τὴν φιланθρωπικὴν διάθεσιν τοῦ εὐγενοῦς τούτου τῆς μακεδονικῆς πρωτευούσης τέκνου.

Ἀναγινώσκων τις τὰς δύο διαθήκας τοῦ διὰ τῆς δραστηριότητος, τῆς ὀξυδερκείας καὶ τοῦ ἐμπορικοῦ του πνεύματος ἀναδειχθέντος καὶ πλουτίσαντος Θεσσαλονικέως, θαυμάζει τὴν ψυχραιμίαν καὶ τὴν εὐθικρισίαν, αἵτινες διέπουν καὶ χαρακτηρίζουν τὰ δύο αὐτὰ κείμενα. Ὡς καλὸς ἔμπορος καὶ οἰκονομολόγος, μακρὰν πάσης αἰσθηματολογικῆς ἀδυναμίας, κατανέμει τὴν περιουσίαν του κατὰ τὴν δικαίαν καὶ τιμίαν ἀντίληψίν του καὶ δίδει πρακτικὰς καὶ ὠφελίμους ὁδηγίας εἰς τοὺς ἐκτελεστὰς τῶν διαθηκῶν του διὰ τὴν καλυτέραν διευθέτησιν καὶ διαχείρισιν τῶν περιουσιακῶν του στοιχείων, ἵνα μὴ καὶ τὸ ἐλάχιστον σπαταληθῇ, τοῦναντίον δὲ χρησιμοποιηθῇ κατὰ τὸν ἐπωφελέστερον τρόπον ὑπ' ἐκείνων, εἰς τοὺς ὁποίους ἠθέλησε νὰ καταλείψῃ μετὰ θάνατον τὴν περιουσίαν του. Ἐχων ἐκ τῶν προτέρων προδια-

γεγραμμένα τὰ ποσά, ἅτινα ἠθέλησε νὰ κληροδοτήσῃ εἰς διάφορα φυσικὰ ἢ νομικὰ πρόσωπα, δὲν διστάζει νὰ περιορίζῃ τὰ ποσὰ ταῦτα κατὰ τὰς ἐν τῷ μεταξὺ μέχρι τοῦ θανάτου του διατεθείσας ὑπὸ τοῦ ἰδίου προκαταβολάς. Καὶ εἰς αὐτὴν ἀκόμη τὴν σύζυγόν του, διὰ τὴν ὁποίαν ἐκδηλοῖ τόσας τρυφεράς ἀναμνήσεις, κληροδοτεῖ πλουσίαν μὲν μερίδα τῆς περιουσίας του, ἀλλ' αὐστηρῶς καθοριζομένην καὶ ὑπὸ ὠρισμένας αἰρέσεις παρεχομένην.

Ἐξ ἄλλου ἡ θρησκευτικῶς τηρουμένη ταπεινοφροσύνη του κατὰ τὴν διάρκειαν τῆς ζωῆς του μαρτυρεῖται ἐκ τῶν ἀνωνύμων δωρεῶν, τὰς ὁποίας ἐπανειλημμένως ἔκαμεν εἰς διάφορα εὐαγῇ ἰδρύματα ἐν ὅσῳ ἀκόμη ἔζη καὶ τὰς ὁποίας μὲ τὰς διαθήκας λαμβάνει ὑπ' ὄψιν, διὰ νὰ τὰς ὁλοκληρώσῃ.

Ἀπὸ τὴν ἀνάγνωσιν τῶν διαθηκῶν τοῦ Ἰωάννου Ν. Παππαφῆ διαφαίνεται ἡ μεγάλη προσήλωσις εἰς τὰ ἐθνικὰ ἰδεώδη, τὰ ὁποῖα κατ' ἐλάχιστον δὲν κατώρθωσε νὰ μειώσῃ ἢ ἐν τῇ ξένῃ μακρὰ διαβίωσίν του. Καὶ ὅταν ἀκόμη ἔζη, ἐφρόντισε πάντοτε νὰ ἔλθῃ ἀρωγὸς πολύτιμος εἰς τὴν λειτουργίαν τῶν ἐλληνικῶν ἐκπαιδευτηρίων καὶ τοῦ ἐλληνικοῦ νοσοκομείου τῆς Θεσσαλονίκης, ὡς καὶ τοῦ ἐν Ἀθήναις «Ὁρφανοτροφείου Γεωργίου καὶ Αἰκατερίνης Χατζηκώστα». Ἀλλὰ καὶ μετὰ θάνατον διὰ τῶν διαθηκῶν του ἐνθυμεῖται γενναιοφρόνως τὰ ἴδια ἐλληνικὰ εὐαγῇ ἰδρύματα καὶ διαθέτει σοβαρώτατον ποσὸν διὰ τὴν ἰδρυσιν ἐν Θεσσαλονίκῃ «Γηροκομείου Μελίτη», ἔνθα νὰ καταφεύγουν καὶ συντηρῶνται «τελείως γέροντες, πτωχοὶ ἢ ἀνίκανοι δι' ἐργασίαν» ἀμφοτέρων τῶν φύλων, ἀνήκοντες εἰς τὴν Ἑλληνικὴν Ὁρθόδοξον Ἐκκλησίαν. Μεταξὺ τῶν ἐκτελεστῶν τῶν διαθηκῶν του ὀνομάζει καὶ τὸν ἐν Μελίτῃ Ἑλληνα πρόξενον. Ῥητῶς δὲ παραγγέλλει διὰ τῶν διαθηκῶν του ὅπως δικαιούται ἡ Ἑλληνικὴ Κυβέρνησις νὰ κάμῃ παντὸς εἶδους διαβήματα, ἵνα λάβῃ εἰς τὴν κατοχὴν τῆς τὸ «Κεφάλαιον Παππαφῆ» καὶ τὸ διανείμῃ μεταξὺ τῶν ἐν Ἀθήναις Φιλανθρωπικῶν Καταστημάτων, ἐν ᾗ περιπτώσῃ ἡ Κυβέρνησις Μελίτης ἢ ἡ ἀρμοδία Ἐπιτροπὴ ἤθελον παραμελήσει τὴν ἐκτέλεσιν τοῦ ὑπὲρ τοῦ πληθυσμοῦ τῶν νήσων κληροδοτήματος ἢ ἐν τῇ ἐκτελέσει ἤθελον παραβιάσει διάταξιν τινα τῶν διαθηκῶν. Καὶ ὅμως ὁ διαθέτης κατήγετο ἐκ Θεσσαλονίκης, ἥτις διετέλει τότε ὑπὸ τὴν τουρκικὴν κατοχὴν.

Ἄλλ' ὁ γενναιοφρων διαθέτης δὲν λησμονεῖ καὶ τὴν προσήλωσίν του εἰς τὴν Ὁρθόδοξον Χριστιανικὴν θρησκείαν. Θέλει τὸ μελετώμενον νὰ ἰδρυθῇ ἐν Θεσσαλονίκῃ «Γηροκομεῖον Μελίτη» νὰ διατελῇ ὑπὸ τὴν ὑψηλὴν προστασίαν τοῦ Ἑλληνος Ὁρθοδόξου Ἐπισκόπου Θεσσαλονίκης καὶ ὑπὸ τὴν ἐπίσημον ἐπιτήρησιν τῶν ἀντιπροσώπων τῆς Ἑλληνικῆς Κοινότητος τῆς πόλεως ταύτης. Συγχρόνως παρακαλεῖ τὸν αὐτὸν Ἐπίσκοπον, «ἵνα, ἐὰν ἤθελε λάβει πληροφορίας παρ' ἀξιολίμου τινὸς προσώπου διαμένοντος ἐν τῷ τόπῳ, ὅτι μέρος τῶν τοκομεριδίων τῶν προωρισμένων πρὸς συντήρησιν τοῦ ἀσύλου (τοῦ γηροκομείου) διετίθετο ἄλλως πως, κοινοποιῇ τὸ γε-

γονὸς τοῦτο εἰς τοὺς εἰρημένους ἀντιπροσώπους, οἵτινες νὰ τιμωρῶσι τοὺς ἐνόχους, ἀναθέτοντες τὰ καθήκοντα αὐτῶν εἰς ἄλλους διευθυντὰς τῶν Σχολείων καὶ τοῦ Νοσοκομείου». Προσηλωμένος εἰς τὰς πατρίους παραδόσεις καὶ εἰς τὰ παραγγέλματα τῆς Ἐκκλησίας, γράφει εἰς τὸ V ἄρθρον τῆς δευτέρας διαθήκης του: «Ἀποκληρῶ τῆς περιουσίας μου καὶ παντὸς κληροδοτήματος ἢ πλεονεκτήματος οἰονδήποτε υἱὸν τῶν ἀνεψιῶν μου μὴ γεννημένον ἐκ νομίμου γάμου (καὶ ἐὰν συνεπέα γάμου ἢ ἄλλως πως ἤθελε νομιμοποιηθῇ), ἔξαιρουμένου κατὰ πᾶσαν περίπτωσιν τοῦ εἰρημένου Θεοδώρου Κανέλλη».

Ἡ φιλάνθρωπος διάθεσίς του δὲν εἶχεν ὅρια. Ἀφοῦ καθ' ὅλον τὸν μακρὸν βίον του ἔκαμε πολλὰς καὶ πλουσίας δωρεὰς ἐντελῶς ἀθορύβως καὶ ὑπὸ ἀπόλυτον ἀνωνυμίαν, διὰ τῶν δύο διαθηκῶν του διέθεσεν ὅλην τὴν κολοσσιαίαν περιουσίαν του εἰς φυσικὰ καὶ νομικὰ πρόσωπα, κατ' ἐξοχὴν δὲ εἰς εὐαγῇ ἰδρύματα. Τὸ σπουδαιότερον δὲ χαρακτηριστικὸν τῆς γενναιοδωρίας του εἶναι ὅτι δὲν τὴν περιώρισε μόνον εἰς τὴν γενέτειράν του ἢ εἰς τὴν εὐρύτεραν πατρίδα του, ἀλλὰ τὴν ἐπεξέτεινε καὶ εἰς τὴν νῆσον, ἐν τῇ ὁποίᾳ ἔζησε τὸ μεγαλύτερον μέρος τοῦ βίου του, ἥσκησε τὸ ἐμπορικὸν ἐπάγγελμα καὶ ἐπλούτισε.

ΤΟ ΠΑΠΠΑΦΕΙΟΝ ΟΡΦΑΝΟΤΡΟΦΕΙΟΝ «Ο ΜΕΛΙΤΕΥΣ»

Διανέμων ὅμως ὁ ἀείμνηστος Θεσσαλονικεὺς τὴν κολοσσιαίαν περιουσίαν του καθ' ὃν πρακτικὸν καὶ ἀξιοθαύμαστον τρόπον ὀρίζει εἰς τὰς δύο διαθήκας του, δὲν ἐνεφορεῖτο ἀπὸ οἰανδήποτε ἐγωϊστικὴν ἐπιθυμίαν ἢ ἰδέαν, εἰς τὴν ὁποίαν θὰ προσηλοῦτο καὶ θὰ ἐπέμενεν. Ἦτο πρόθυμος νὰ φέρῃ οἰασδήποτε μεταβολὰς εἰς τὰς τελευταίας ἐπιθυμίας του, ἀρκεῖ νὰ τῷ ἐγίνετο πειστικὴ καὶ δεδικαιολογημένη κατάλληλος εἰσήγησις ὑπὸ ὑπευθύνων προσώπων καὶ ὀργανώσεων.

Οὕτως, ὅταν ἔλαβε τὴν ὑπὸ ἡμερομηνίαν 7/19 Αὐγούστου 1884 ἐπιστολὴν τῆς Ἑλληνικῆς Ὁρθοδόξου Κοινότητος τῆς Θεσσαλονίκης, διὰ τῆς ὁποίας ἐπληροφορεῖτο, ὅτι ἀφ' ἐνὸς μὲν προεῖχεν ἡ ἀνάγκη τῆς ἰδρύσεως ἐν Θεσσαλονίκῃ Ὁρφανοτροφείου πρὸς περισυλλογὴν, συντήρησιν καὶ διαπαιδαγώγησιν τῶν ἀποκλήρων τῆς τύχης ὀρφανῶν, τελείως ἀπροστατεῦτων καὶ διατρεχόντων τὸν κίνδυνον τῆς διαφθορᾶς καὶ τῆς ἐξουθενώσεως, ἀφ' ἑτέρου δὲ ὅτι ἡ ἐπιτόπιος τουρκικὴ ἀρχὴ ὅχι μόνον δὲν ἐμποδίζει τὴν ἰδρύσιν Ὁρφανοτροφείου, ἀλλὰ προστατεύει καὶ ὑποστηρίζει παρόμοια ἀγαθοεργὰ ἰδρύματα, ἔσπευσε ν' ἀποστείλῃ τὴν κάτωθι ἐπιστολὴν πρὸς τὸν Πρόεδρον καὶ τοὺς Ἀντιπροσώπους τῆς Ἑλληνικῆς Ὁρθοδόξου Κοινότητος Θεσσαλονίκης:

Μάτις 10η Ὀκτωβρίου 1884

Κύριοι,

Ἐλαβον εὐχαρίστως τὴν ἐπιστολὴν Σας τῆς 7/19 Αὐγούστου δι' ἧς

ἀπαντῶντες εἰς τὴν ἰδικήν μου τῆς 1ης τοῦ ἰδίου, διατείνεσθε ἀναφορικῶς τῆς ἰδρύσεως Ὁρφανοτροφείου ἐν τῇ πόλει Σας, ὅτι ἡ ἐπιτόπιος Ἀρχὴ ὄχι μόνον δὲν ἐμποδίζει, ἀλλὰ μάλιστα προστατεύει καὶ ἔρχεται εἰς ὑποστήριξιν παρομοίων ἰδρυμάτων ἀγαθοεργίας, συνεπῶς δὲ παρακαλεῖτε νὰ μὴ ἐγκαταλείψω τὴν ἀρχικὴν ἰδέαν μου, τοῦ νὰ θελήσω δηλονότι ν' ἀνεγείρω Ὁρφανοτροφεῖον ἐν Θεσσαλονίκῃ, ἀποδεικνύοντες τὴν ὠφέλειάν του διὰ διαφόρων ἐπιχειρημάτων ἐμπεριεχομένων ἐν τῇ ἐν λόγῳ ἐπιστολῇ Σας, εἰς ἀπάντησιν τῆς ὁποίας ἔρχομαι νὰ σᾶς ἐκφράσω τὴν ἐγκάρδιον εὐχαρίστησίν μου ἐπὶ τῷ ὅτι ἡ ἐπιτόπιος Ἀρχὴ ἀποδέχεται εὐνοϊκῶς τὴν ἵδρυσιν Ὁρφανοτροφείου. Ὅθεν ἐν τῷ καιρῷ τῷ προσήκοντι θὰ κοινοποιήσητε (θὰ κάμῃτε γνωστὴν) τὴν παροῦσαν αὐτόγραφον ἐπιστολήν μου, ἐπιβεβαιουμένην ὑπὸ τοῦ ὑποφαινομένου συμβολαιογράφου καὶ εἰς τοὺς γενικοὺς κληρονόμους μου, δι' ἧς ἐξουσιοδοτῶ αὐτοῖς, ἵνα τὸ διὰ Γηροκομεῖον προωρισμένον χρηματικὸν ποσόν, διαθέσωσιν εἰς τὴν κατάρτισιν Ὁρφανοτροφείου διαρκοῦς. Σύμφωνα δὲ μὲ τὴν ἀντικατάστασιν ταύτην ἐννοῶ νὰ διαγραφῶσιν αἱ διαθέσεις μου, αἱ ἀφορῶσαι τὴν ἵδρυσιν Γηροκομεῖου. Τὸ Ὁρφανοτροφεῖον ὀφείλει νὰ ὀνομασθῇ «*Μελιτεὺς*» ἄνευ ἐτέρου διακριτικοῦ σημείου ἢ προσθήκης καὶ θέλω ἵνα ἐν αὐτῷ γίνωνται παραδεκτὰ ὄρφανὰ ἄρρενα Ἑλληνόπαιδα, καταγόμενα ἐξ οἰουδήποτε μέρους, κατὰ προτίμησιν ὅμως τὰ ἐν Θεσσαλονίκῃ γεγεννημένα καὶ ἀνήκοντα ἐν πάσῃ περιπτώσει εἰς τὴν Ὁρθόδοξον Ἑλληνικὴν Ἐκκλησίαν. Ἐπιθυμῶ δὲ ὅπως ἡ ἀγωγή γίνεται τοιαύτη, ὥστε νὰ δύνανται τὰ ὄρφανὰ ἐπανερχόμενα εἰς τὴν κοινωνίαν νὰ κερδίζωσι τὸν ἄρτον δι' ἐντίμου ἐργασίας.

Χαιρετῶν ὑμᾶς μετὰ σεβασμοῦ ὑποσημειοῦμαι, Κύριοι, ταπεινότατος θεράπων.

(Ὑπογρ.) Ἰωάννης Νικολάου Παππαφῆς

Ὁ ῥηθεὶς Ἰωάννης Νικολάου Παππαφῆς ὑπέγραψεν ἐπὶ παρουσίᾳ μου σήμερον τῇ 10ῃ Ὀκτωβρίου 1884.

(Ὑπογρ.) Παῦλος Βασσάλου

δημόσιος Συμβολαιογράφος ἐν Μάλτᾳ

Ἱερὰ Μητρόπολις Θεσσαλονίκης

(Τ.Σ.)

*Αριθ. Πρωτ. 460

Τῆς ἐπιστολῆς ταύτης τὸ πρωτότυπον φαίνεται ὅτι ἐκρατήθη παρὰ τῷ συμβολαιογράφῳ, διὰ νὰ χρησιμεύσῃ ὡς τρίτη, οὕτως εἰπεῖν, διαθήκη· συνεπῶς εἰς Θεσσαλονικὴν ἀπεστάλη ἀντίγραφον, τῆς ὑπογραφῆς τοῦ Παππαφῆ πιστοποιουμένης μόνον διὰ τῆς πράξεως τοῦ συμβολαιογράφου.

Ἐκ τῆς ἀναγνώσεως τῆς ἐπιστολῆς ταύτης ἐξάγονται τὰ ἀκόλουθα συμ-

περάσματα : 1) Ἀρχικῶς ὁ ἀείμνηστος Θεσσαλονικεὺς διείδε τὴν ἀνάγκη τῆς ιδρύσεως ἐν τῇ γενετείρᾳ του Ὁρφανοτροφείου, ἡναγκάσθη ὅμως νὰ ὀρίσῃ διὰ τῆς δευτέρας διαθήκης του τὴν διὰ τῆς ἀναγγραφομένης ἐν αὐτῇ δωρεᾷ του Ἱδρυσιν γηροκομείου, φοβούμενος ὅτι ἡ ἐπιτόπιος τουρκικὴ ἀρχὴ δὲν θὰ ἐπέτρεπε τὴν Ἱδρυσιν Ὁρφανοτροφείου ἐκ τοῦ φόβου, ὅτι ἐν αὐτῇ θὰ ἀνετρέφοντο ἑλληνοπρεπῶς τὰ ὀρφανὰ ἑλληνόπαιδα τῆς Θεσσαλονίκης. 2) Ἀφ' οὗ διελύθη ὁ φόβος του οὗτος κατόπιν τῆς ἐπιστολῆς τῆς Ἑλληνικῆς Ὁρθοδόξου Κοινότητος καὶ ἔσπευσε νὰ τροποποιήσῃ διὰ τῆς ἀνωτέρω ἐπιστολῆς του τὴν ἐπιθυμίαν του περὶ ιδρύσεως ἐν Θεσσαλονίκῃ γηροκομείου διὰ τῆς ὀριστικῆς πλέον ιδρύσεως ὀρφανοτροφείου, παραγγέλλει «νὰ γίνωνται ἐν αὐτῷ παραδεκτὰ ὀρφανὰ ἄρρενα ἑλληνόπαιδα, καταγόμενα ἐξ οἰουδὴποτε μέρους, κατὰ προτίμησιν ὅμως τὰ ἐν Θεσσαλονίκῃ γεγεννημένα καὶ ἀνήκοντα ἐν πάσῃ περιπτώσει εἰς τὴν Ὁρθόδοξον Ἑλληνικὴν Ἐκκλησίαν». Μὲ τὴν παραγγελίαν αὐτὴν ἐκφράζει τὸν πόνον του διὰ τὰ ὀρφανὰ παιδιά, τὴν προτίμησιν του πρὸς τὰ ὀρφανὰ τῆς γενετείρας του καὶ τὴν εὐλάβειαν καὶ προσήλωσίν του εἰς τὸ Ἑλληνικὸν Ἔθνος καὶ τὴν Ὁρθόδοξον Ἑλληνικὴν Ἐκκλησίαν. 3) Δὲν περιορίζεται μόνον εἰς τὴν περισυλλογὴν καὶ διατροφὴν τῶν ἀπροστατευτῶν καὶ ἐγκαταλελειμμένων ὀρφανῶν, ἀλλὰ θέλει καὶ τὴν κατάλληλον διαπαιδαγώγησιν καὶ προετοιμασίαν αὐτῶν διὰ τὸν ἀγῶνα τῆς ζωῆς. «Ἐπιθυμῶ, λέγει, ὅπως ἡ ἀγωγή γίνεται τοιαύτη, ὥστε νὰ δύνανται τὰ ὀρφανὰ ἐπανερχόμενα εἰς τὴν κοινωνίαν νὰ κερδίζωσι τὸν ἄρτον δι' ἐντίμου ἐργασίας». 4) Παραγγέλλει : «Τὸ ὀρφανοτροφεῖον ὀφείλει νὰ ὀνομασθῇ «*Μελιτεύς*», ἄνευ ἐτέρου διακριτικοῦ σημείου ἢ προσθήκης». Ἀποδεικνύει οὕτως ὅτι κατέχεται ὑπὸ τῆς ἑλληνικῆς ἀρετῆς τῆς ἐκδηλώσεως τῆς εὐγνωμοσύνης του πρὸς τὴν νῆσον ἐκείνην, ἣτις τὸν ἐφιλοξένησε καὶ ἐν τῇ ὁποίᾳ διῆλθε τὸ μέγιστον μέρος τῆς ζωῆς του, ἥσκησε τὸ ἐμπόριον, ἐπλούτισε καὶ ἠδύνησεν. Ἐν ταυτῷ ὅμως ἐπιθυμεῖ νὰ διατηρήσῃ καὶ μετὰ θάνατον ἀνώνυμον τὴν μεγαλοδωρίαν του, μολονότι ἡ κοινωνία τῆς Θεσσαλονίκης, ἐξ εὐγνωμοσύνης πρὸς τὸν γενναφόφρονα δωρητὴν καὶ ἱδρυτὴν, ὠνόμασε τὸ ὀρφανοτροφεῖόν της «*Ἑθνικὸν Παπάφειον Ὁρφανοτροφεῖον ὁ Μελιτεύς*».

Διὰ τὴν τακτοποίησιν τῶν ἀνωμαλιῶν τοῦ πρὸς τὴν Θεσσαλονίκην δωρηθέντος κληροδοτήματος Παππαφῆ συνέβαλε μεγάλως ὁ ἐν Μελίτῃ διαμένων ἀνεψιὸς τοῦ μεγάλου εὐεργέτου Ἀντώνιος Κανέλλης, ἐπανειλημμένως συνεννοηθεὶς μὲ τὸν κατὰ τὴν ἐποχὴν ἐκείνην ὑπουργὸν τῶν ἐξωτερικῶν τοῦ ἑλληνικοῦ βασιλείου καὶ ἀείμνηστον μακεδὸνα Στέφανον Δραγούμην.

Τὸ κληροδοτήμα τοῦτο ἀνῆλθεν εἰς τὸ ποσὸν τῶν 100.000 περίπου χρυσῶν λιρῶν ἢ φράγκων γαλλικῶν 2.309.530, ἀποτελούμενον ἐξ ὁμολογιῶν τοῦ διαρκοῦς παγίου γαλλικοῦ χρέους, εἰς γαλλικὴν Rante 3 %, καὶ ἀποφέρον ἐτησίως τόκους ἐξ 69.286 γαλλικῶν φράγκων. Ἐκ τῶν τόκων τοῦ ὧς

ἄνω κληροδοτήματος ἀνηγέρθη τὸ ὀρφανοτροφεῖον, διετίθεντο δὲ κατὰ τὴν βούλησιν τοῦ διαθέτου :

Διὰ τὸ Θεαγένειον νοσοκομεῖον τῆς Θεσσαλονίκης γαλ. φρ. 7.440

Διὰ τὰ ἐλληνικὰ ἐκπαιδευτήρια τῆς πόλεως ταύτης » » 7.440

Διὰ τὴν συντήρησιν τοῦ ὀρφανοτροφείου αὐτῆς » » 14.406

Τὸ Ἐθνικὸν Παπάφειον Ὀρφανοτροφεῖον ὁ Μελιτεὺς ἐκτίσθη εἰς τὸ ἀνατολικὸν τμήμα τῆς πόλεως (συνοικία Ἀγίας Τριάδος—Ἀγίου Χρυσοστόμου), ἐντὸς εὐρυχώρου οἰκοπέδου, περιτοιχισμένου καὶ χρησιμοποιομένου διὰ τὴν ἐγκατάστασιν τοῦ κυρίου κτηρίου καὶ τῶν διαφόρων ἐργαστηρίων, διὰ τὰς παιδιάς καὶ τὰς γυμναστικὰς ἀσκήσεις τῶν τροφίμων καὶ διὰ τὴν δημιουργίαν ἀνθοκήπου, λαχανοκήπου, δενδρῶνος καὶ ἀμπελῶνος. Τὸ ὅλον δὲ συγκρότημα περιβάλλεται ὑπὸ θαυμασίου πευκῶνος.

Τὸ καλλιμάρμαρον ὀρφανοτροφεῖον, εἰς μίαν τῶν αἰθουσῶν τοῦ ὁποίου εἶναι ἐγκατεστημένον ναῦδριον ἐπ' ὀνόματι ἁγίου Ἰωάννου τοῦ Προδρόμου, ἔνθα ἐκκλησιάζονται οἱ ὀρφανοὶ τροφίμοι κατὰ τὰς Κυριακὰς καὶ ἑορτάς, ἤρξατο τῆς φιλανθρωπικῆς δράσεώς του ἀπὸ τοῦ ἔτους 1903. Ἐπὶ τῆς προμετωπίδος δὲ τοῦ κτηρίου ἔχει χαραχθῇ τὸ ὑπὸ τοῦ ἀειμνήστου μακεδόνα φιλόλογου Πέτρου Παπαγεωργίου ποιηθὲν ἐπίγραμμα.

ΤΟΙΟΝΔ ΟΡΦΑΝΙΚΟΙΣ ΠΑΠΠΑΦΗΣ ΔΕΙΜΑΤΟ ΟΙΚΟΝ ΘΕΣΣΑΛΟΝΙΚΗΣ ΧΑΡΜ ΕΣΘΛΟΣ ΙΩΑΝΝΗΣ

Τὴν 6ην Ὀκτωβρίου τοῦ 1903 εἰσῆχθη ὁ πρῶτος τροφίμος εἰς τὸ ἴδρυμα καὶ τὴν 12ην Ἰουνίου 1909 ἀπελύθησαν οἱ πρῶτοι ἀποφοιτήσαντες 17 ὀρφανοί. Ἐκτοτε ἠϋξήθη ὁ ἀριθμὸς τῶν ὀρφανῶν, οἵτινες ἔτυχον περιθάλψεως καὶ διαπαιδαγωγήσεως ἐν τῷ ἐθνικῷ τούτῳ ἰδρύματι, ὥς ἐμφαίνεται ἐκ τοῦ ἀκολουθοῦντος πίνακος.

Πίναξ περιθάλψεως ὀρφανῶν

Ἔτος	Ἀριθμὸς	Ἔτος	Ἀριθμὸς
1903]4	57	1914]15	92
1904]5	90	1915]16	88
1905]6	95	1916]17	77
1906]7	108	1917]18	96
1907]8	111	1918]19	101
1908]9	111	1919]20	82
1909]10	111	1920]21	105
1910]11	121	1921]22	114
1911]12	108	1922]23	108
1912]13	107	1923]24	129
1913]14	92	1924]25	158

Ἔτος	Ἀριθμὸς	Ἔτος	Ἀριθμὸς
1925]26	184	1940]41	294
1926]27	177	1941]42	299
1927]28	156	1942]43	294
1928]29	140	1943]44	254
1929]30	132	1944]45	212
1930]31	173	1945]46	195
1931]32	143	1946]47	218
1932]33	115	1947]48	385
1933]34	96	1948]49	443
1934]35	80	1949]50	481
1935]36	186	1950]51	494
1936]37	183	1951]52	532
1937]38	232	1952]53	586
1938]39	239	1953]54	
1939]40	257		

Ἐπὶ πλέον κατὰ τὰ ἔτη 1948 - 50 ἐφιλοξενήθησαν εἰς τὸ ἴδρυμα 4.650 ἀνταρτίοπληκτα παῖδια, κατὰ δὲ τὰ ἔτη 1951 - 52 185 ἑλληνόπαιδα, ἐπαναπατρισθέντα ἐκ Γιουγκοσλαβίας.

Κατὰ τὸ 1930ν ἄρθρον τοῦ Κανονισμοῦ τῆς ἐσωτερικῆς ὑπηρεσίας τοῦ Ὁρφανοτροφείου, διὰ τὰ εἰσαχθῆ εἰς αὐτὸ ἑλληνόπαις τις ἀπαιτοῦνται τὰ ἑξῆς προσόντα: 1) Νὰ εἶναι ὀρφανὸς πατρὸς καὶ μητρὸς ἢ μόνον πατρὸς. 2) Νὰ εἶναι ὁμολογουμένως ἄπορος. 3) Νὰ εἶναι ἡλικίας ἀπὸ 8 ἐτῶν συμπεπληρωμένων μέχρι 12 ἐτῶν ἐπίσης συμπεπληρωμένων. 4) Νὰ εἶναι ὑγιὲς κατὰ τε τὸ σῶμα καὶ τὸν νοῦν.

Ἐκπαίδευσις τῶν ὀρφανῶν

Ἡ εἰς τοὺς τροφίμους μαθητὰς διδομένη μόρφωσις εἶναι:

α) Πλήρης διδασκαλία τῶν μαθημάτων τοῦ δημοτικοῦ σχολείου.

β) Μετὰ τὴν ἀποπεράτωσιν τῶν τάξεων τοῦ δημοτικοῦ σχολείου τετραετὴς συστηματικὴ, μεθοδικὴ καὶ θεωρητικὴ διδασκαλία εἰς γενικὰ καὶ εἰδικὰ τεχνικὰ μαθήματα πρὸς παροχὴν γενικῶν καὶ εἰδικῶν γνώσεων, ἐπικουρουσῶν εἰς τὴν τεχνικὴν καὶ ἐπαγγελματικὴν μόρφωσιν καὶ κατάρτισιν τῶν τροφίμων. Ἡ διδασκαλία αὕτη γίνεται βάσει τοῦ ἀναλυτικοῦ προγράμματος μαθημάτων τῆς σχολῆς μηχανικῶν «ὁ Εὐκλείδης», μεθ' ἧς τὸ Παπάφειον συνεργάζεται ἀπὸ τοὺς ἔτους 1938 μὲ ἄριστα διὰ τὴν θεωρητικὴν, τεχνικὴν καὶ ἐπαγγελματικὴν κατάρτισιν τῶν τροφίμων ἀποτελέσματα.

Εἰς τὸ πρόγραμμα προβλέπονται καὶ ὥραι συστηματικῆς ἐργαστηριακῆς ἀσκήσεως εἰς τὰ ἐπὶ τούτῳ λειτουργοῦντα ἐργαστήρια: 1) Μηχανουργεῖον 2) Χυτήριον 3) Ἡλεκτροτεχνουργεῖον 4) Λευκοσιδηρουργεῖον 5)

Σιδηρουργείον 6) Μηχανουργείον 7) Ἐπιπλοποιεῖον 8) Ξυλουργείον 9) Ὑποδηματοποιεῖον καὶ 10) Ῥαφεῖον.

Ἐκ τούτων τὰ πέντε πρῶτα ἀνεκαινίσθησαν πλήρως δι' ἀνεγέρσεως νέων ἐργαστηριακῶν ἐγκαταστάσεων χάρις εἰς τὴν οἰκονομικὴν ἐνίσχυσιν τῆς Ἀμερικανικῆς Ἀποστολῆς καὶ τοῦ Ὑπουργείου κοινωνικῆς προνοίας, καὶ τῶν ὁποίων τὰ ἐγκαίνια ἐτελέσθησαν ἐν πάσῃ ἐπισημότητι παρουσίᾳ τῶν ἀρχῶν τῆς πόλεως καὶ πλήθους κόσμου τὴν 9ην Ἰουλίου 1952.

Οἱ ἐξασκηθέντες τρόφιμοι ἀπὸ τοῦ 1946 κατανέμονται ὡς ἑξῆς :

Σχολικά ἔτη	Ξυλουρ- γείον	Μηχα- νουργείον	Ἡλεκτρο- τεχνουργείον	Σιδη- ρουργείον	Ὑποδημα- τοποιεῖον	Ραφεῖον	Σύνολον
1946]47	40	10	20	40	30	25	165
1947]48	60	30	30	40	25	25	210
1948]49	80	50	40	50	20	20	260
1949]50	110	48	52	48	18	16	292
1950]51	132	52	55	68	16	14	337
1951]52	173	64	72	79	5	15	408

Ἀπὸ τοῦ 1946 κ.ἑ. ἀπεφοίτησαν κατὰ ἐπαγγέλματα ὡς ἑξῆς :

Σχολικά ἔτη	Ξυλουρ- γοί	Μηχανο- τεχνῖται	Ἡλεκτρο- τεχνῖται	Σιδη- ρουργοί	Ὑποδημα- τοποιοί	Ράπται	Σύνολον
1946]47	1	1	1	4	3	1	11
1947]48	4	2	2	3	4	1	16
1948]49	3	5	4	2	2	2	18
1949]50	4	13	—	7	1	1	26
1950]51	18	10	10	8	3	1	50
1951]52	17	18	10	10	1	4	60

Ἀπὸ τοῦ ἔτους 1946 κ.ἑ. ἐξεπαιδεύθησαν τρόφιμοι ὡς ἑξῆς :

Δημοτικὸν σχολεῖον

Ἔτη	Τ ἁ ῥ ῥ ῥ ῥ ῥ						Σύνολον
	Α'	Β'	Γ'	Δ'	Ε'	Ζ'	
1946]47	10	31	26	25	39	32	163
1947]48	13	42	54	43	57	71	280
1948]49	4	24	53	66	59	52	258
1949]50	6	12	30	64	67	67	246
1950]51	1	9	20	38	77	72	217
1951]52	1	3	21	32	57	80	194

Γυμνάσιον

Ἔτη	Τ ἁ ῥ ῥ ῥ ῥ			Γ'	Σύνολον
	Α'	Β'	Γ'		
1946]47	15				15

1947]48	54		54
1948]49		40	40
1949]50		39	52
1950]51			13
1951]52			

Σχολή Μηχανικῶν «Εὐκλείδης»

Ἔτη	Μηχανουργοὶ				Ἡλεκτρολόγοι				Ξυλουργοὶ		Προπαρασκευαστῶν	Σύνολον
	Α'	Β'	Γ'		Α'	Β'	Γ'		Α'	Β'		
1946]47												—
1947]48	36											36
1948]49	47	9		24								80
1949]50	46	27	5	22	16							116
1950]51	34	27	10	16	22	8	50					167
1951]52	43	29	15	19	14	17	55	24			40	256

Ἡθικὴ ἀγωγή

Εἰς τὸ ἀνωτέρω πρόγραμμα τῆς ἐκπαιδεύσεως προστίθεται καὶ τὸ τῆς ἡθικῆς καὶ σωματικῆς ἀγωγῆς διὰ καταλλήλων ἐθνικοθρησκευτικῶν ὁμιλιῶν, θεατρικῶν παραστάσεων, μεθοδικῆς σωματικῆς ἐκγυμνάσεως, ἀθλοπαιδιῶν, ἀγωνισμάτων στίβου κτλ., ὥς καὶ διὰ τῆς πλήρους καταρτίσεως χορῳδίας καὶ φιλαρμονικῆς μπάντας, ἥτις συγκροτηθεῖσα ἀπὸ ἐτῶν συμμετέχει εἰς πᾶσαν κοινωνικὴν καὶ ἐθνικὴν ἐκδήλωσιν.

Κατὰ τὰ ἔτη 1946 - 1952 ἐσημειώθη ἡ ἐξῆς μουσικὴ κίνησις τῶν τροφίμων τοῦ Ὁρφανοτροφείου :

Ἔτη	Δύναμις	Ἀποφοιτήσαντες
1946]47	50	9
1947]48	47	9
1948]49	50	6
1949]50	55	10
1950]51	65	12
1951]52	75	7

Ποικίλον λοιπόν, εὐεργετικὸν καὶ ὠφέλιμον διὰ τοὺς ὀρφανούς τροφίμους τοῦ εἶναι τὸ μορφωτικὸν ἔργον τοῦ «Ἐθνικοῦ Παπαφείου Ὁρφανοτροφείου ὁ Μελιτεύς». Ἐκτὸς τῶν γραμματικῶν καὶ τῶν τεχνικῶν γνώσεων, παρέχονται εἰς τοὺς ἀποκλήρους καὶ ἐστερημένους οἰκογενειακῆς θαλπωρῆς νέους τὰ ἀπαραίτητα ψυχαγωγικὰ μέσα, ὥστε νὰ μὴ στεροῦνται τῶν ἀπολαύσεων καὶ τῆς χαρᾶς τῆς παιδικῆς ζωῆς των. Ἐπὶ πλέον τὸ στοργικὸν οἰκογενειακὸν πνεῦμα, τὸ ὁποῖον διέπει τὰς σχέσεις τῶν τροφίμων καὶ τοῦ προσωπικοῦ, ἡ τακτικὴ παρακολούθησις κατὰ τὰς Κυριακὰς καὶ ἑορτὰς τῆς

θείας λειτουργίας ἐν τῷ ναύσκῳ τοῦ κτηρίου καὶ ἡ συμμετοχὴ των εἰς διαφόρους ἐθνικὰς ἐκδηλώσεις καὶ ἐορτάς, ἀποσκοποῦν εἰς τὴν δημιουργίαν ἀνθρώπων ὑγιῶν τὸ σῶμα καὶ τὸ πνεῦμα, πεπροικισμένων μὲ εὐγενῆ χαρακτῆρα καὶ προσηλωμένων μὲ ἀπόλυτον πίστιν καὶ ἐνθουσιασμόν εἰς τὰς θρησκευτικὰς καὶ ἐθνικὰς παραδόσεις τῆς ἑλληνικῆς φυλῆς.

Ἑθνικοκοινωνικὴ συμβολή

Παρ' ὅλον τὸν κλονισμόν, τὸν ὁποῖον ὑπέστη τὸ ἴδρυμα ἐκ τῶν συγχῶν ἐπιτάξεων λόγῳ τῶν πολεμικῶν γεγονότων, ὅχι μόνον ἐξεπλήρωσε πάντοτε τὸν κύριον προορισμόν του, ἀλλ' ἀνταπεκρίθη καὶ εἰς ἄλλας ἐθνικὰς καὶ κοινωνικὰς ἀνάγκας. Οὕτω παρέσχε φιλόξενον στέγην καὶ στοργικὴν περίθαλψιν εἰς 4650 συμμοριόπληκτα ἑλληνόπαιδα καὶ τὰ προώθησεν εἰς ἄλλα εὐαγῆ ἰδρύματα καὶ παιδοπόλεις, ματαιῶσαν τὴν αὕξησιν τοῦ ἀπαισίου παιδομαζώματος. Τριακόσιοι ἐκ τῶν ἑλληνοπαίδων τούτων παρέμειναν εἰς τὸ ἴδρυμα καὶ εὖρον φιλόστοργον περίθαλψιν εἰς τὴν βραδύτερον ἐν αὐτῷ λειτουργήσασαν παιδόπολιν Ἁγίου Γρηγόριος ὁ Παλαμᾶς.

Ὑλικὴ καὶ ἠθικὴ ἀναγνώρισις τοῦ ἔργου τοῦ ιδρύματος

Προπολεμικῶς τὸ ἴδρυμα ἦτο αὐτοσυντήρητον· οἱ τόκοι τοῦ κληροδοτήματος Παπάφης ὅχι μόνον ἐπῆρκουν διὰ τὴν ἄνετον συντήρησίν του, ἀλλὰ καὶ μέρος αὐτῶν διετίθετο διὰ τὴν οἰκονομικὴν ἐνίσχυσιν τοῦ Θεαγενείου Νοσοκομείου καὶ τῶν Ἑλληνικῶν σχολείων τῆς Θεσσαλονίκης. Μεταπολεμικῶς ὁμως εὐρέθη πρὸ ἀνυπερβλήτων δυσχερειῶν πρὸς συνέχισιν τοῦ ἐθνικοκοινωνικοῦ ἔργου του λόγῳ τῆς ἀνεπαρκείας τῶν τόκων καὶ τῶν λοιπῶν πόρων του. Εὐτυχῶς τὸ Κράτος ἐξετίμησε τὸ πολλαπλῶς ὠφέλιμον ἔργον τοῦ ιδρύματος καὶ διὰ τοῦ Ὑπουργείου τῆς κοινωνικῆς προνοίας ἀνέλαβεν ἀπὸ τοῦ 1935, δυνάμει τοῦ Ν. Δ. τῆς 7 — 10 — 1935 Φ. Ε. Κ. 445, τὴν κάλυψιν τῶν δαπανῶν του διὰ τῆς ἀναγκαιούσης πρὸς τοῦτο ἐπιχορηγήσεως. Οὕτω διὰ τῆς κρατικῆς ἐπιχορηγήσεως, τῶν ἐκάστοτε δωρεῶν φιλανθρωπῶν καὶ διὰ τοῦ προϊόντος τῆς παραγωγῆς τῶν ἐργαστηρίων τοῦ ιδρύματος ἐξησφαλίσθη ἡ ἀπρόσκοπτος λειτουργία αὐτοῦ.

Ἀλλὰ καὶ ἠθικῆς ἀμοιβῆς ἔτυχε τὸ Ἑθνικὸν Παπάφειον Ὁρφανοτροφεῖον ὁ Μελιτεύς. Ἐκτιμῶσα ἡ Ἀκαδημία Ἀθηνῶν τὴν ἀπὸ τῆς ἰδρύσεως τούτου διεξαγομένην φιλανθρωπικὴν, κοινωνικὴν καὶ ἐθνικὴν δρᾶσιν, ἐβράβευσεν αὐτὸ κατὰ τὴν πανηγυρικὴν συνεδρίαν τῆς 25 - 12 - 49. Ἰδοὺ τὸ σχετικὸν δίπλωμα.

ΑΚΑΔΗΜΙΑ ΑΘΗΝΩΝ

Τύχη ἀγαθῇ

Ἐδοξε τῇ Ἀκαδημίᾳ Ἀθηνῶν τὸ ἐν τῇ Θεσσαλονικέων πόλει Ἑθνικὸν Παπάφειον Ὁρφανοτροφεῖον «Μελιτέα»

Β ρ α β ε ὺ σ α ι

ὅτι διὰ πεντήκοντα ἐτῶν καὶ δουλευούσης ἔτι τῆς πόλεως οὐδὲν ἐλ-
λεῖπον διατετέλεκεν, ἵνα ἡ τῶν ὀρφανῶν τροφή καὶ παιδεία ὡς ἀρίστη ἀεὶ
ἀποβαίνει οἷα τε Ἑλλήνων παισὶ ἀρμόζει καὶ τὸ ἐπὶ τῇ πατρίδι φρόνημα ἀκλό-
νητον παραμένῃ. Οὕτω δὲ ἑαυτὸ ὄντως ἑλληνοτροφεῖον ἀπέφηνε καὶ τῷ γένει
τῷ ἑλληνικῷ τῷ κατὰ τὴν Μακεδονίαν τιμιώτατον ἱδρυματὶ καὶ πᾶσι τοῖς Ἑλ-
λησιν ὑπογραμμόν, κατάξιον δὲ τῆς Ἰωάννου τοῦ Παπαφῆ τοῦ κτίστου ἀγα-
στῆς μνήμης ἀνεῖπεν δὲ τὰς τιμὰς ἐν τῇ τοῦ Δεκεμβρίου μηνὸς πανηγύρει
ἑτους χιλιοστοῦ καὶ ἑνεακοσιοστοῦ καὶ τετταρακοστοῦ καὶ ἐνάτου.

Ὁ Πρόεδρος

Ὁ Γεν. Γραμματεὺς

Δ. Πολίτης

Πρωτεργάτης καὶ συντελεσται

Βεβαίως πᾶσα τιμὴ καὶ ἐθνικὴ εὐγνωμοσύνη ὀφείλεται εἰς τὸν αἰέ-
μνηστον μέγαν εὐεργέτην Ἰωάννην Ν. Παπαφῆν διὰ τὴν γενναιοφρονα
δωρεάν, τὴν ὁποίαν διέθεσε μετὰ τὸν θάνατόν του, διὰ νὰ ἱδρυθῇ τὸ κοινω-
φελέστατον καὶ ἐθνικώτατον Ὀρφανοτροφεῖον ἐν τῇ γενεθλίῳ του πόλει.
Ἐὰν οἱ νεκροὶ ἐξακολουθοῦν νὰ αἰσθάνωνται, ἀσφαλῶς ἡ ψυχὴ τοῦ εὐγε-
νοῦς αὐτοῦ τέκνου τῆς Θεσσαλονίκης θὰ ἀγάλληται ἀπὸ εὐφροσύνης διὰ τὸ
συντελεσθὲν καὶ συντελούμενον ἔργον χάρις εἰς τὴν μεγαλοδωρίαν του. Χι-
λιάδες ἀποκλήρων καὶ ἐγκαταλειμμένων ὀρφανῶν ἑλληνοπαίδων περισυλ-
λέγονται, στεγάζονται, σιτίζονται, ἐκπαιδεύονται καὶ παραδίδονται εἰς τὴν
κοινωνίαν καλοὶ ἄνθρωποι, εὐλαβεῖς χριστιανοί, τίμιοι πατριῶται καὶ ἱκα-
νοὶ ἐπαγγελματίαι, ἐφωδιασμένοι μὲ τὰ μέσα νὰ ἐξασφαλίσουν τὴν συντήρη-
σίν των καὶ τὴν συντήρησιν τῶν οἰκογενειῶν των μὲ τὸν τίμιον ἰδρωτὰ των.
Ὅλοι αὐτοὶ χωρὶς τὴν γενναιοδωρίαν τοῦ Ἰωάννου Ν. Παπαφῆ θὰ κα-
θίσταντο ἔρμαιο τῆς διαφθορᾶς, τῆς ἐξουθενώσεως, τῆς σαγηνεύσεως ἀπὸ
σατανικὰς ἀνθελληνικὰς προπαγάνδας καὶ εὐάλωτα ἀθύρματα τοῦ σλαυοκομ-
μουνισμοῦ. Ὅθεν ὑπῆρξεν ἀπολύτως δεδικαιολογημένη ἡ φαινὴ ἰδέα, τὴν
ὁποίαν ἔσχεν ὁ Σύλλογος τῶν «Ἀποφοίτων Παπαφείου ὁ Μελιτεὺς» νὰ προσ-
φέρῃ ἐκ τοῦ ὑστερήματος τοῦ μόχθου τῆς ἐργασίας τῶν μελῶν του, διὰ νὰ δη-
μιουργηθῇ ὁ χρηματικὸς πυρὴν πρὸς ἐξασφάλισιν τοῦ ἀναγκαίου ποσοῦ διὰ
τὴν ἀνέγερσιν τῆς προτομῆς τοῦ μεγάλου εὐεργέτου των. Ἐὰν συνεπληρώθῃ
τὸ ἀπαιτούμενον ποσὸν διὰ τὴν πραγματοποιήσιν τῆς ὥραίας ἰδέας τῶν
Ἀποφοίτων τοῦ Παπαφείου μὲ τὴν εἰσφορὰν τοῦ Δήμου Θεσσαλονίκης καὶ
μὲ τὸ προῖδον τοῦ ἐνεργηθέντος μεταξὺ τῶν Θεσσαλονικέων καὶ τῆς μαθη-
τιώσεως νεολαίας τῆς πόλεώς μας ἔράνου, κατ' οὐδὲν μειοῦται ἡ ἐκδήλωσις σε-
βασμοῦ καὶ εὐγνωμοσύνης τῶν ἐν λόγῳ ἀποφοίτων πρὸς τὸν πατέρα καὶ σω-
τῆρά των.

Ἀλλὰ καὶ ἡ πόλις τῆς Θεσσαλονίκης δὲν παύει νὰ γεραίρῃ τὴν μνή-

μην τοῦ καλοῦ καὶ εὐγενοῦς τέκνου της. Κατὰ τὴν Κυριακὴν τῆς Ὁρθοδοξίας ἐκάστου ἔτους πάνδημον τελεῖται ἐν τῷ ιδρύματι μνημόσυνον, χοροστατοῦντος τοῦ παναγιωτάτου Μητροπολίτου τῆς μακεδονικῆς πρωτευούσης εἰς τιμὴν καὶ μνήμην τοῦ ἀειμνήστου Ἰωάννου Ν. Παππαφῆ.

Ἔργον ὁμως δικαιοσύνης ἀποτελεῖ καὶ ἡ ἀναγνώρισις τῶν ὑπηρεσιῶν, τὰς ὁποίας προσφέρει ἀνελλιπῶς ἀπὸ τοῦ 1903 ἡ ὑπὸ τὴν προεδρίαν τοῦ ἐκαστοτε Μητροπολίτου Θεσσαλονίκης πενταμελὲς Διοικητικὴ Ἐπιτροπὴ, ὥς καὶ τὸ φιλοτίμως ἐργαζόμενον διδακτικὸν προσωπικὸν τοῦ ιδρύματος. Ἐπὶ 50 σχεδὸν ἔτη συνεχίζεται μία ἀθόρυβος, ἀλλὰ καρποφόρος ἐργασία ὑπὸ εὐσυνειδήτων συντελεστῶν τῆς ἐκπληρώσεως τῶν πόθων καὶ τῶν ἐλπίδων ἐνδὲς μεγάλου καὶ ἰδεαλιστοῦ πρωτεργάτου, οἷος ὑπῆρξεν ὁ Ἰωάννης Νικολάου Παππαφῆς.

ΑΛΕΞΑΝΔΡΟΣ Ν. ΛΕΤΣΑΣ